

Yargıtay Kararları Işığında Bir veya Birkaç Yönetim Kurulu Üyesine Toplantı Davetinin Hiç ya da Kararlaştırılan Usule Uygun Yapılmamasının Sonuçları^{(*)(**)}

**Consequences of not Convening and Failure to Duly Convene
One or more Board Members of a Joint Stock Company to
Boardmeeting in the Light of Decisions of the Court of Cassation**

*Esra HAMAMCIOĞLU^(***)*

Öz:

Yönetim kurulu kural olarak yönetim kurulu başkanı, başkanın bulunmadığı zamanlarda da başkan vekili tarafından toplantıya çağrılır. Çağrı herhangi bir talep olmaksızın başkanın kendi isteği ile yapılabileceği gibi, TTK 397/7 hükmüne göre herhangi bir yönetim kurulu üyesinin talebine de dayanabilir. Toplantıya davet konusunda kural olarak bir şekil şartı bulunmadığından toplantı daveti imza karşılığında elden yazılı bildirim, elektronik posta, noter aracılığı ile bildirim hatta telefonla dahi yapılabilecektir. Ancak toplantı çağrısının kural olarak bir şekle bağlı olmaması, yönetim kurulu üyelerinden birisinin kendisine davetin yapılmadığı yönündeki iddiası karşısında ispat sorunlarına neden olabilecektir. Kanunda toplantı çağrısının ne kadar süre önceden yapılması gerektiğine ilişkin bir düzenleme öngörülmemiş olsa da, kural olarak söz konusu çağrının üyelerin katılım haklarına zarar vermeyecek şekilde dürüstlük kuralına uygun olarak yapılması gerekmektedir. Çalışmamızda bir veya birden fazla yönetim kurulu üyesine toplantı çağrısının hiç ya da usulüne uygun şekilde yapılmamasının, özellikle toplantı ve karar yetersayılarının sağlanmasına rağmen, bu üyelerin katılımı olmaksızın alınan yönetim kurulu kararlarına etkisi, öğretideki görüşler ve Yargıtay kararları çerçevesinde tartışılacaktır.

^(*) Makale hakem denetiminden geçmiştir.

Makale geliş tarihi: 21.01.2021 - Makale kabul tarihi: 01.02.2021.

^(**) Bu çalışma Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı tarafından 13 Kasım 2020 tarihinde gerçekleştirilen “Menfaat İhtilafları Ekseninde Şirketler Hukuku Sorunları” sempozyumunda sunulan “Anonim Şirketlerde Bir veya Birkaç Yönetim Kurulu Üyesine Toplantı Çağrısının Hiç ya da Usulüne Uygun Yapılmamasının Sonuçları” başlıklı tebliğin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

^(***) Dr. Öğr. Üyesi, Kadir Has Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi.

E-posta: esra.hamamcioglu@khas.edu.tr.

Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-7646-3616>.

Anahtar Kelimeler:

Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Toplantısı, Çağrı Usulü, Toplantı Talep Hakkı, Yönetim Kurulu Başkanı.

Abstract:

As a rule, board is called for a meeting by chairman of the board and by vice chairman of the board in absence of the chairman. As call may be made at discretion of chairman without any request, it may also be based on request of any board member according to provision 392/7 of TTK (Turkish Commercial Code). Since there is no requirement as to form as a rule regarding invitation to meeting, invitation may be made by hand delivered notice in writing against signature, electronic mail, notice through notary public or even by phone. However, the fact that meeting invitation is not subject to a form as a rule may cause burden of proof when a board member alleges that he has not been invited. Even though the law does not provide any regulation regarding how long in advance meeting call should be made, as a rule such call is required to be made in accordance with good faith so as not to harm attendance rights of members. Our study will discuss, under light of opinions of doctrine and Supreme Court decisions, impact of failure to call for a meeting one or more board members of joint stock company at all or not according to agreed procedure, on board resolutions passed without attendance of such members despite securing meeting and resolution quorums in particular.

Keywords:

Board of Directors, Board Meeting, The Right to Request a Meeting, Invitation Procedure, Chairman of the Board.

Giriş

Anonim şirketin yönetim kurulu, usulünce toplantı yaparak veya toplantı yapılmaksızın bir önerinin diğer yönetim kurulu üyelerine sunulması yoluyla karar alabilir. Kararların toplantı yapılarak alınması müzakereye de imkân verdiği için özellikle birden fazla kişiden oluşan yönetim kurullarının kurul olma vasfına daha uygundur. Bu nedenle de toplantı yapılarak karar alınması uygulamada daha fazla tercih edilen bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anonim şirketin yönetim ve temsil organı olan yönetim kurulu görev ve yetkilerini kural olarak alacağı kararlara dayanarak kullanmaktadır.¹ Yönetim

¹ POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul, 2019, N.526. Yönetim kurulu defterlerin tutulması, bilanço ve yıllık raporların düzenlenmesi, gerekli tescil ve ilan işlemlerinin yapılması gibi işleri ise karar almaksızın yerine getirmektedir. Genel olarak bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar Hukuku, N.523. Yönetim kurulunun karar gerektirmeyen faaliyetlerinin kapsamına genellikle üçüncü kişileri ilgilendirmeyen işlemlerin girdiği yönünde bkz. PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Ankara, 2018, §37, N.67.

kurulu toplantılarına katılmak, müzakerelerde görüş açıklamak, oy kullanmak yönetim kurulu üyeleri için hem bir hak hem de bir görevdir.² TTK'da yönetim kurulunun toplantıya çağırılması, çağrının şekli ve içeriğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Yönetim kurulu üyelerinin tamamına çağrının yapılmaması veya çağrı usulünün kararlaştırıldığı durumlarda, bu usule uyulmaması bir ya da birkaç yönetim kurulu üyesinin yokluğunda karar alınmasına neden olmuşsa, alınan kararın geçerli olup olmayacağı, geçersiz olduklarının kabulü halinde ise bu geçersizliğin türünün belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmada yönetim kurulunun karar alma usulleri, yönetim kurulunun toplantıya çağırılması, çağrı yetkisi, çağrı zamanı, şekli, içeriği gibi hususlar incelendikten sonra, toplantı çağrısının bir veya birkaç üyeye yapılmamasının yönetim kurulu kararlarının geçerliliğine etkisi öğretideki görüşler ve Yargıtay kararları ışığında incelenmiştir.

I. Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri

TTK'da yönetim kurulunun karar alabilmesi için temel olarak iki usul öngörülmüştür. Bunlar önerinin yazılı olarak kabulü usulü ile karar alınması ve toplantı usulü ile karar alınmasıdır.³

Önerinin yazılı olarak kabulü ile karar alınması TTK 390/4 hükmünde özel olarak düzenlenmiştir. En yalın ifadesi ile sirküler yoluyla karar alınması, üyelere birinin yazılı olarak yaptığı öneriye diğer üyelerin yazılı onayı alınarak yönetim kurulu toplantısı dışında karar alınmasıdır. Bu usulün uygulanabilmesinin ön koşulu, önerilen karar konusunda üyelere hiç birisinin toplantı yapılması talebinde bulunmamasıdır. Buna göre TTK 390/4'e göre sirküler tipi karar alınabilmesi için üyelere hiçbirinin toplantı yapılması talebinde bulunmaması şartıyla, karar şeklinde yazılmış önerinin diğer tüm

² ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar Hukuku, N.526.

³ KIRCA, İsmail (ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal / MANAVGAT, Çağlar), Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara, 2013, s. 481. Anılan usul elden dolaştırma yolu ile karar alınması olarak da ifade edildiği gibi (bkz. BAH-TİİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul, 2020, s. 222); bu usul için yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın karar alması (bkz. TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması (TTK m.330/f.2), Tüm Makalelerim (1971-2001), C. I-II, İstanbul, 2012, s. 1103) veya sirküler karar (bkz. AYHAN, Rıza / ÇAĞLAR, Hayrettin / ÖZDAMAR, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara, 2020, s. 333) ifadeleri de kullanılmaktadır.

üyelere gönderilmesi ve üye tam sayısının çoğunluğunun karara yazılı onay vermesiyle alınabilecektir. TTK 390/5 uyarınca kararların yazılı olması ve imzalanmaları geçerlilik şartıdır.⁴

Toplantı usulü ile karar alınması fiziki olarak toplanma yoluyla olabileceği gibi, anasözleşmede hüküm bulunması şartıyla elektronik ortamda da gerçekleştirilebilir. Kanunun açık ifadesi karşısında yönetim kurulu toplantılarına elektronik ortamda katılım imkânı olmasının yanında bu toplantıların tamamen sanal ortamda yapılması da mümkün olabilecektir. Zira TTK 1527/1 düzenlemesi ile anonim şirketlerde anasözleşmede hüküm bulunması şartıyla yönetim kurulu toplantılarının tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilmesi veya bazı üyelerin yönetim kurulu toplantısına elektronik ortamda katılmasına izin verilmiştir. Üyelerin fiziken katıldıkları toplantılarla tamamen elektronik ortamda yapılan toplantılar ve elektronik ortamda katılım imkânının verildiği toplantılar arasında toplantı ve karar yetersayıları açısından bir farklılık bulunmamaktadır. TTK 390/1 uyarınca anasözleşmede bir düzenleme bulunmadığı sürece yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır.⁵ Oylar eşit olduğu takdirde konu bir sonraki toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır (TTK 390/3).

II. Yönetim Kurulunun Toplantıya Çağrılması

A. Genel Olarak

TTK'da yönetim kurulu toplantıları bakımından toplantı çağrısının şekli, çağrının içeriği, gönderilme zamanı gibi hususlarda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Yönetim kurulu, üyelere daha önceden herhangi bir çağrı yapılmamasına rağmen, tüm üyelerin hazır bulunması ve hiçbirinin itirazda bulunmaması şartıyla çağrısız olarak toplanarak da karar alabilir.⁶

⁴ Ayrıntılı bilgi ve değerlendirme için ayrıca bkz. TEOMAN, s. 1103 vd.; ÇOŞTAN, Hülya, Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı, *Batider*, C. XXVIII, S. 3, Y. 2012, s. 156-160.

⁵ Üye tamsayısının belirlenmesinde fiili değil anasözleşmedeki üye sayısının esas alınması gerekir. Bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 500.

⁶ Bu yönde bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 487; ÇOŞTAN, s. 174. Çağrı yapılsın ya da yapılmaz üyelerin tamamının katılımı ile yapılan toplantılarda alınan kararların geçersizliğinin ileri sürülemeyeceği yönünde ayrıca bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), *Ortaklıklar*, N.528.

Yönetim kurulu toplantılarının yapılmasının zorlaştırılmaması, tek tip bir çağrı usulü öngörmek yerine her şirkete kendi ihtiyaç ve özellikleri doğrultusunda çağrı usulünü belirleyebilme yetkisi verilmesi amacıyla kanunkoyucunun çağrı usulü konusunda bilinçli bir şekilde düzenleme getirmediği söylenebilir.⁷

Yönetim kurulu toplantılarının yapılma sıklığı, toplantılara çağrı usulü, çağrının şekli gibi hususlar çıkarılacak iç yönergede açıklığa kavuşturulabilir.

TTK'da iç yönergenin bir tanımı bulunmamasıyla birlikte, yönetim kurulunun işleyişine ilişkin olarak TTK 367/1'de yönetimin devri; TTK 371/7'de de şirkete temsilci atanması bakımından iç yönergeden söz edilmektedir.

TTK 367'de iç yönergenin hazırlanması, yönetim kurulunun yetki ve görevlerinin devri hususu esas alınarak düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca yönetim kurulunun yönetim yetkilerinin iç yönergeyle devredilebilmesi için anasözleşmede hüküm bulunması gerekir. TTK 367/1'e göre; yönetim kurulu, anasözleşmeye konulacak bir hükümlerle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Burada sözü edilen iç yönerge, şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri tanımlar ve özellikle kimin kime bağlı olduğunu ve bilgi sunmakla yükümlü bulunduğunu belirler.⁸ TTK 367/1 kapsamında bir iç yönerge çıkarılabilmesi için anasözleşmede yönetimin devrine izin veren bir hükmün bulunması gerekir.

⁷ Genel olarak bkz. TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N.12-92; ÇOŞTAN, s. 174; KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 482; NOMER ERTAN, Füsun, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları, Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, (Tebliğler-Tartışmalar), İstanbul, 2018, s. 48.

⁸ İç yönergenin içeriği hakkında ayrıca bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 604; PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku, Genel Esaslar, Ankara, 2020, s. 409. Hükmün gerekçesinde de "iç yönetmeliğin" üretim öncesini, üretimi, pazarlamayı, muhasebenin yapısını, işleyişini, görev tanımları ile şemasını, ayrıca karar ve atama yetkileri ile işletmenin teknik, ticari, hukuki açıdan yönetimine ilişkin hükümleri içermesi gerektiği belirtilmiştir. Yine madde gerekçesine göre bu madde uyarınca çıkarılacak "iç yönetmeliğin" tescil ve ilan gereklidir. Fakat korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir şekilde ortaya koyan pay sahipleri ve alacaklılara yazılı olarak bilgi verilebilecektir. TTK Tasarısı, m.367/1'de yer alan iç yönetmelik ifadesi, TBMM'de verilen bir önerge ile Anayasanın 124. Maddesi gerekçe gösterilerek iç yönerge olarak değiştirilmiştir. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 604, dn. 582. Öğretide yönetim kurulu tarafından hazırlanan iç yönergelerin şirketin iç işleyişine ilgili düzenlemeler içeren "ikinci dereceden esas sözleşme" oldukları belirtilmektedir. AKDAĞ, Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul, 2016, s. 85. Ayrıca bkz. KOÇ, Himmet, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, Ankara, 2018, s. 8, 33.

TTK 371/7'de de yönetim kurulunun temsile yetkili olmayan yönetim kurulu üyelerini veya şirkete hizmet akdi ile bağlı olanları sınırlı yetkiye sahip ticari vekil veya diğer tacir yardımcılarını atayabilecekleri düzenlenmiştir.⁹ İlgili düzenlemede bu kapsamda atanacak olan kişilerin görev ve yetkilerinin TTK 367 uyarınca hazırlanacak iç yönergede açıkça belirtileceği ve bu durumda iç yönergenin tescil ve ilanının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.¹⁰ TTK 371/7 uyarınca iç yönerge hazırlanması ve iç yönergeye göre sınırlı yetkili ticari vekil ve diğer tacir yardımcısı atanması için anasözleşmede hüküm bulunmasının gerekip gerekmediği hususu tartışılabilir. Kanımızca ilgili düzenlemede sınırlı yetkili temsilci atanması konusunda yönetim kurulu anasözleşmede hüküm bulunması aranmaksızın yetkili kılınmıştır. Yönetim yetkisinin devrine ilişkin anasözleşmede hüküm bulunması gerektiğine ilişkin TTK 367'de yer alan açıklık TTK 371/7'de bulunmamaktadır.¹¹ TTK 371/7'de

⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgi ve değerlendirmeler için ayrıca bkz. Bkz. YANLI, Veliye / OKUTAN NILSSON, Gül, Anonim ve Limited Şirketlerde Sınırlı Yetkili Temsilci Tayini, Batider, C. XXX, S. 4, Y. 2014, s. 9 vd.; KIRCA, İsmail, TTK m.371/7 Hakkında Bir İnceleme: AB'ye Üyelik Yolunda Geri Adım, Batider, C. XXX, S. 3, Y. 2014, s. 21 vd.; ÖZDAMAR, Mehmet, 6552 Sayılı Kanun ile TTK'da Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Anonim Şirketin Temsili, GÜHFD, 2014, C. XVIII, S. 3-4, s. 153 vd.

¹⁰ İç yönergenin tescil ve ilanının kural olarak gerekli olmadığına, bu kuralın istisnasının TTK 371/7'de yer aldığına ilişkin olarak bkz. AYHAN / ÇAĞLAR / ÖZDAMAR, s. 320, dn. 207. TTK 367'ye göre tescil ve ilan öngörülmeleyen iç yönergede, sınırlı temsil yetkisine ilişkin tanımlama yapılmışsa, tescil ve ilan zorunluluğu bulunduğuna; bu kapsamda iç yönergenin yönetim ve karar alma yetkilerine ilişkin kısmının tescil ve ilan edilmek istenmemesi durumunda iki ayrı belgenin hazırlanabileceği ve sadece temsil yetkisine ilişkin iç yönergenin tescilinin mümkün olabileceği yönünde ayrıca bkz. YANLI / OKUTAN NILSSON, s. 21.

¹¹ TTK 370/2'de temsil yetkisinin devri konusunda yönetim kurulunun temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebileceği; ancak en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olmasının da şart olduğu düzenlenmiştir. İlgili düzenlemede yönetim yetkisinin devrinden farklı olarak temsil yetkisinin devri hususunda anasözleşmede ve iç yönergede hüküm bulunması şartından bahsedilmemiştir. Bu durum temsil yetkisinin devrinde anasözleşmede hüküm bulunması ve iç yönerge ile düzenleme yapılmasının gerekip gerekmediği hususunda öğretide tartışmalara ve farklı görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Anasözleşmede hüküm bulunması gerektiği yönünde bkz. ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara, 2017, s. 370; AKDAĞ GÜNEY, s. 108-109. Anasözleşmede özel bir hükmün bulunmasının gerekli olduğu; ancak yönetim kurulu tarafından çıkarılan bir iç yönergenin mevcut olması ve devrin de buna uygun olarak yapılmasının şart olmadığı yönünde ayrıca bkz. PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 417. TTK 370 hükmünün TTK 367 ile birlikte uygulanması ve anasözleşme hükmü yanında iç yönerge de çıkarılması gerektiği yönünde ayrıca bkz. ve krş. TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul, 2013, N.12-75. TTK 375/1-d hükmü gereği temsil yetkisinin devri için buna izin veren bir anasözleşme hükmüne ihtiyaç olmadığı, böyle bir hüküm olmaksızın da temsil yetkisinin geçerli bir şekilde devredilebileceği, anasözleşmede hüküm bulunması ve devrin TTK 367'ye uygun

TTK 367/1 hükmüne yapılan atıf iç yönergenin hazırlanmasına ilişkin olarak anlaşılmalı ve yönetim yetkisinin devri söz konusu değilse, anasözleşmede hüküm bulunmasına gerek olmaksızın TTK 371/7 uyarınca iç yönerge hazırlanması ve bu iç yönergeye dayanarak sınırlı yetkili ticari vekil veya diğer tacir yardımcısı atanmasına karar verilmesinin mümkün olacağı kabul edilmelidir.¹²

Kanunkoyucu bu şekilde yönetim kurulunun çıkaracağı iç yönergenin içeriğini yönetimin devri ve temsile ilişkin olmak üzere iki hususta belirlemiştir. Ancak kanunda belirtilen bu içeriğin dışında uygulamada yönetim kurulunun çalışma esas ve usullerinin, kurumsal yönetim ilkelerinin veya yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma haklarının düzenlendiği iç yönergeler de bulunmaktadır.¹³ Kanunun belirlediği içerik dışında iç yönergelerin içeriğinin sınırı belirlenirken TTK 340 hükmünün de dikkate alınması gerekir. Genel olarak TTK'da ayrıntılı şekilde düzenlenmeyen ve kanun gereği anasözleşmede düzenlenmesi zorunlu da kılınmayan yönetim kurulu toplantılarının yeri, zamanı, çağrının şekli gibi hususların tamamen iç işleyişi ilgilendirdiği için iç yönergede düzenlenebileceği kabul edilebilir.¹⁴ Bu tür düzenlemeler

yapılmasının TTK 553/2'nin uygulanması bakımından önem taşıdığı yönünde bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 627. Anasözleşmede ve iç yönergede hüküm bulunmasına gerek olmadığı yönünde ayrıca bkz. ORAN, Ozan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019, s. 56-57.

¹² Nitekim bu yönde bkz. KORKMAZ, Ezgi, Anonim Şirketlerde Sınırlı Yetkili Ticari Vekil ve Diğer Tacir Yardımcısı Tayini ve Sorumluluk, İstanbul, 2018, s. 52-54; ORAN, s. 17. Buna karşın yönetim kurulunun iç yönerge hazırlayabilmesi için anasözleşmede hüküm bulunması zorunluluğunun yönetimin devri ve sınırlı yetkili temsilci atanması için hazırlanacak iç yönergeler için geçerli olduğu; bu iki yönerge dışında hazırlanacak iç yönergeler dışındakiler için anasözleşmede hüküm bulunmasına gerek olmadığı yönünde bkz. ve krş. KOÇ, s. 25.

¹³ Ayrıca bkz. KOÇ, s. 23-25. Sözü edilen iç yönergeler, içeriklerini oluşturan unsurların kısmen veya tamamen kanunda yer alan iç yönerge tiplerine uymaması nedeniyle genel olarak atipik iç yönerge olarak da anılmaktadır. Bu yönde bkz. ORAN, s. 10.

¹⁴ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 482; BAHAR SAYIN, Hediye, Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul, 2017, s. 49; PULAŞLI, Hasan, Anonim Şirketlerde İç Yönerge, LHD., C. 11, S. 125, s. 41-42; ÇOŞTAN, s. 174; ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.528. Benzer düzenlemelerin anasözleşmede yer alıp almayacağı da tartışılabilir. Nitekim çağrı usulünün iç yönergede veya anasözleşmede düzenlenebileceği yönünde bkz. ÇOŞTAN, s. 174. Bununla birlikte, yönetim kurulunun çalışma usulü ve iç yapısı ile ilgili olan hususlar hakkında anasözleşmede hükümler öngörülmesinin yönetim kurulu ve genel kurul arasındaki işlevler ayrılığından ötürü yönetim kurulunun yetkilerine uygun olmayan şekilde müdahale anlamına gelebilecektir.

TTK 367 kapsamında çıkarılan bir iç yönergede yer alabilir.¹⁵ Ancak yönetim kurulunun yönetim yetkisinin devri kapsamında yer almayan, yönetim kurulunun organizasyonu ve çalışma usulünün belirlenmesine ilişkin hususların ayrı bir iç yönergede yer alması da mümkündür. Dolayısıyla yönetim kurulunun yönetimi devretmesine ilişkin anasözleşmede bir hüküm olmasa veya iç yönerge çıkarılacağına ilişkin anasözleşmede bir düzenlemeye yer verilmese dahi yönetim kurulunun çalışma usullerinin düzenlendiği iç yönergelerin çıkarılabileceği kabul edilmelidir.¹⁶ Sonuç olarak yönetim kurulunun organizasyonu ve çalışma usullerine ilişkin düzenlemelerin iç yönergede yer alması bakımından bir engel bulunmamakta ancak bu düzenlemelerin mutlaka TTK 367'ye göre düzenlenecek iç yönergede yer alması gerekmemektedir.¹⁷

B. Çağrı Yetkisi

Yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme haklarının düzenlendiği TTK 392/7'de yönetim kurulu üyesinin, yönetim kurulu başkanından yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasını yazılı olarak isteyebileceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla bu hükümden yönetim kurulunu toplantıya çağrı yetkisinin kural olarak yönetim kurulu başkanında olduğu sonucu çıkarılmaktadır. TTK 366'da yönetim kurulunun her yıl üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere en az bir başkan vekili seçeceği¹⁸ ayrıca anasözleşmede baş-

Bu nedenle anasözleşmeye bu türden düzenlemeler konulurken anılan husus dikkate alınmalıdır. Bu yönde bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 482-483.

¹⁵ Nitekim öğretilerde de bu türden düzenlemelerin genelde TTK 367'de öngörülen iç yönergede yer alabileceği belirtilmektedir. Bu yönde bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.528; KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 482; ÇOŞTAN, s. 174; KILIÇ AKYILDIZ, Gizem, Karar İncelemesi: Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Yönetim Kurulu Toplantısına Çağrılmaması ve Alınan Kararlara Etkisi, DEÜHFD., Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 2304.

¹⁶ ABUT, Ahmet, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantı Çağrısı, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 74, dn. 189. Bkz. ve krş. GÜRPINAR, Bünyamin, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi, MÜHFHAD, C. 19, S. 2, s. 1106. Yazar, "Kanunda çağrının şekline ilişkin bir düzenleme olmamakla beraber, ortaklık esas sözleşmesinde ve esas sözleşmede bulunmak kaydıyla iç yönergede buna ilişkin bir düzenleme yapılabilir" görüşündedir. Ayrıca bkz. ÇOŞTAN, s. 174. Yazara göre; "TTK'da yönetim kurulunun toplantıya davetini düzenleyen emredici bir hüküm bulunmamasından ve TTK 367'de yönetim konusunda esas sözleşmeye konulacak hükümlerle iç yönergede düzenleme yapılmasına izin verildiğinden davet usulünün iç yönergede veya esas sözleşmede düzenlenmesi mümkündür".

¹⁷ ABUT, s. 74, dn. 189.

¹⁸ Hükümden geçen "her yıl" ifadesinin yoruma açık söylenebilir. Zira yıl ifadesi ile takvim yılının mı yoksa yönetim kurulunun seçim sonrası göreve başlama tarihinin mi kastedildiği tartışıla-

kan ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin genel kurul tarafından seçilmesinin öngörülebileceği düzenlenmiştir.¹⁹ Bu düzenlemeler doğrultusunda başkanın bulunmadığı durumlarda çağrı yetkisi başkan vekilinde olacaktır.²⁰

TTK 392/7'ye göre; başkan veya başkan vekilinden toplantı yapılması talebi yazılı olarak istenmelidir. Kanunda toplantı talebinin gerekçelendirilmesi ise aranmamıştır.²¹

İsviçre Hukukunda da yönetim kurulu üyelerinden her birinin gerekçelerini de belirterek başkandan derhal toplantı yapılmasını talep edebileceği düzenlenmiştir (OR Art.715). İlgili hükümden dolayı olarak anlaşıldığı üye-

bilir. Hükümde öngörülen “her yıl” ifadesinin isabetli olmadığı yönünde ayrıca bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 475. Seçimin her yıl yapılmasının zorunlu olmadığı yönünde bkz. PULAŞLI, Şerh, §37, N.71. Her yıl ifadesinin, “her görev dönemi başı” yönünde anlaşılması gerektiği yönünde bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.526a.

¹⁹ İsviçre hukukunda anonim şirketlere ilişkin gerçekleştirilen değişiklikler kapsamında yönetim kurulu için nispeten ufak değişikliklerin yapıldığı ve bunların bir kısmının VegüV (Verordnung gegen übermässige Vergütungen bei börsenkotierten Aktiengesellschaften) hükümlerinin İsviçre Borçlar Kanununa aktarılmasına ilişkin olduğu, kanunun tasarı aşamasında dile getirilmiştir. Bu yönde bkz. POGGIO, Karin / ZIHLER, Florian, Entwurf Zur Revision Des Aktienrechts Als Dritter Meilenstein EF 1/17 S. 91, s. 99, Nr.4.5. Nitekim OR Art 712/1'e göre, payları borsaya kote olan şirketlerde genel kurul toplantısında yönetim kurulu üyelerinden birisi başkan seçilir; başkanın görev süresi en geç bir sonraki olağan genel kurul toplantısının yapıldığı gün son bulur. Aynı düzenlemenin ikinci fıkrasında payları borsaya kote olmayan şirketlerde yönetim kurulunun, üyelerinden birisini başkan seçeceği, başkanın genel kurul tarafından seçilmesi konusunun anasözleşme ile düzenlenebileceği belirtilmiştir. <https://www.admin.ch/opc/de/federal-gazette/2020/5573.pdf>; ET. 10.10.2020.

²⁰ TTK'da yönetim kurulu başkanının görevlerine ilişkin genel bir düzenleme bulunmamakla birlikte, TTK 392/7 ve TTK 392/3'te dolayı olarak başkanın görevlerine değinilmektedir. Öğretide yönetim kurulunu düzenli ve gerektiğinde acilen toplantıya çağırarak, gündemi hazırlamak, toplantıyı yönetmek, toplantı gündemine ilişkin belgeleri hazırlamak, zamanında üyelerin incelemesine sunmak, yönetim kurulunca alınan kararları ve talimatları ilgililere iletme, gerekiyorsa tescil ve ilan ettirmek, yönetim kuruluna karşı yapılmış açıklamaları üyelere bildirmek yönetim kurulu başkanının görevleri arasında belirtilmektedir. PULAŞLI, Şerh, §36, N.277; KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 477; ayrıca bkz. BÜHLER, s. 706-707. Çok acil ve ertelenmesi riskli olan durumlarda yönetim kurulu başkanının yönetim kurulunun “daha önceden alınmış bir kararı olmadan sanki bir karar alınmış” gibi yönetim kurulu adına müzakerelerde bulunabileceği, bağlayıcı nitelikte talimatlar verebileceği, karar ve önlemler alabileceği yönünde bkz. PULAŞLI, Şerh, §36, N.279. Kanımızca acil durumlarda, yönetim kurulu başkanı sanki yönetim kurulu kararı varmış gibi hareket etmek yerine yönetim kurulunu acil şekilde toplantıya çağırma yolunu tercih etmelidir.

²¹ Bkz. ve karşı. PULAŞLI, Şerh, §37, N.83. Olağanüstü durumlarda her üyenin başkan veya vekilinden yazılı olarak yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını isteyebileceğini belirten Pulaşlı, istemde bulunan üyenin çağırının gerekçesini toplantıda hangi hususların görüşüleceğini de bildirmesi gerektiğini; bu kurallara uyulmadan yönetim kurulunun toplantıya çağırılıp karar alınmayacağını ifade etmektedir.

re yönetim kurulu toplantılarına çağırma yetkisi kural olarak yönetim kurulu başkanına aittir.²² Türk hukukundan farklı olarak düzenleme yönetim kurulu üyelerinin talepte bulunurken gerekçelerini de belirtmesini aramakta; ancak talebin yazılı olmasına ilişkin bir şart içermemektedir. Bu nedenle talebin sözlü dahi yapılması mümkündür.²³ Bununla birlikte öğretide ispat açısından talebin yazılı olarak yapılmasının yerinde olacağı, anasözleşme veya yönetim kurulunun organizasyonuna yönelik iç düzenlemelerinde toplantı talebinin, -talep hakkını kullanmayı zorlaştırmadığı ölçüde- özel bir şekle bağlanabileceği de ifade edilmektedir.²⁴ Yine İsviçre Hukukunda talebin gerekçelendirilmesinin bir tür kontrol işlevi olduğu, buna göre yönetim kurulu başkanının talepte yer alan gerekçelere dayanarak talebin hakkın kötüye kullanımı niteliğinde olup olmadığını değerlendirebileceği belirtilmektedir.²⁵

Türk hukukunda da Kırca, TTK 392/7’de öngörülen yazılı olma şartının, talebin varlığının ispatı bakımından önem taşıdığını belirterek, yönetim kurulu başkanının sözlü talep üzerine de çağrı sürecini başlatmasının önünde hukuki bir engel bulunmadığı görüşündedir.²⁶ Kanımızca da talebin yazılı olmasının ispat açısından dikkate alınması hakkın işlevselliği açısından doğru olsa da, hükmün açık lafzı karşısında yönetim kurulu başkanının bu talepleri kanun hükmünü gerekçe göstererek dikkate almaması mümkün olabilecektir.

Kanunda yönetim kurulu üyeleri için öngörülen başkandan toplantı yapılmasını isteme talebi, üyeler için bir hak olduğu kadar aynı zamanda onlar için bir görevdir. Bu hak üyenin özen ve bağlılık yükümlülüğü ve şirketi sorumlu bir yönetici olarak idare etmesi ile de yakından ilgilidir. Dolayısıyla yönetim kurulu üyesi için bu hak vazgeçilmez nitelikte olup, bu hakkın üyenin elinden alınması ve sınırlandırılması mümkün değildir.²⁷ Buna göre toplantı talep

²² MÜLLER, Roland, VR-Sitzung: Vorbereitung, Einberufung, Durchführung, Beschlussfassung, Protokollierung, SJZ 107/2011 S. 45, s. 46.

²³ VISCHER, Markus / ENDRASS, Yves, Die Einberufung einer Sitzung des Verwaltungsrats, AJP 2009 S. 405, s. 406. Çağrı talebinin sözlü olarak, telefonla ya da elektronik ortamda iletebileceği yönünde ayrıca bkz. BÜHLER, Christoph B., Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat, Mängel in der Organisation, Art.698-726 und 731b OR, ZK - Zürcher Kommentar, 2018, OR. Art.715, N.11.

²⁴ BÜHLER, OR. Art.715, N.13. Ayrıca bkz. VISCHER / ENDRASS, s. 406.

²⁵ BÜHLER, OR. Art.715, N.15.

²⁶ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 484.

²⁷ Genel olarak bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 484; ÇOŞTAN, s. 163; AKDAĞ GÜNEY, s. 248; DURAL, Ali, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Dok-

etme hakkı yalnızca belirli gündem maddeleri ya da önemli sebeplerin varlığına bağlanamaz. Bu nitelikteki sınırlayıcı düzenlemeler geçersizdir.²⁸ Kanunda talebi alan yönetim kurulu başkanının hangi süre içinde toplantı çağrısını yapması gerektiği hususuna ilişkin de bir açıklık bulunmamaktadır.

Yönetim kurulu başkanı hakkın açıkça kötüye kullanıldığı haller haricinde kendisine gelen toplantı yapılmasını talebini kural olarak reddetmemelidir.²⁹ Buna göre yönetim kurulu başkanının kendisine ulaşan toplantı çağrı talebine kural olarak uymakla yükümlü olduğu söylenebilir.³⁰ Yönetim kurulu başkanı toplantı talebinin içeriğine ilişkin endişelerini veya çekincelerini toplantı esnasında dile getirmelidir.³¹ Yönetim kurulu başkanının talebi reddetmesi halinde şirket veya yönetim kurulu içinde başvurulacak herhangi bir hukuki yola kanunda yer verilmemiştir. Bu konuda bir görüş, talebi reddedilen üyenin yönetim kurulunu bizzat toplantıya çağırabileceğini kabul etmektedir.³² Bu görüş toplantı yapılmasını kolaylaştırması açısından oldukça pratik olmakla birlikte; kanunda yönetim kurulu üyelerine toplantıya çağrı konusunda bir yetki verilmemesi ve TTK 366'da öngörülen şekilde bir başkan veya başkan vekilinin seçilmesinin anlamsız kalacağı gerekçeleri ile eleştiriye açıktır.³³ Diğer görüş ise, talebin reddi halinde en uygun çözümün yönetim kurulu üyesinin dava yoluyla toplantı yapılmasını talep etmek olduğunu ifade etmektedir. Buna göre açılacak bir eda davası ile hâkim yönetim kurulu toplantısı yapılması yönünde karar verebilecek ya da icabında hâkim bizzat yönetim kurulunu toplantıya

tora Tezi, İstanbul, 2005, s. 67. İsviçre Hukuku için aynı yönde bkz. FORSTMOSER / MEIER-HAYOZ / NOBEL, §28, N.115-116; VISCHER / ENDRASS, s. 405-406; PLÜSS ADRIAN, FACINCANI-KUNZ Dominique, KÜNZLI, Astrid, Personengesellschaften und Aktiengesellschaft Art.530-771, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 2016, OR. Art.715, N.1; BÜHLER, OR. Art.715, N.9.

²⁸ BÜHLER, OR. Art.715, N.10.

²⁹ ÇOŞTAN, s. 166; KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 485. Ayrıca bkz. MÜLLER, s. 46. Moroğlu, TTK 392/7'ye "başkan yönetim kurulunu toplantıya çağırır" şeklinde bir hükmün eklenmemiş olmasının üyelerin toplantı talebini yönetim kurulu başkanının takdirine bırakan bir temenniye indirgediğini ifade etmektedir. MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul, 2016, s. 201.

³⁰ Ayrıca bkz. BÜHLER, OR. Art.715, N.25. Toplantı talebinde bulunan üyenin kural olarak talebin gerekçesini ve toplantının gündemini de belirtmesi gerektiği, ancak gündemin olması şartıyla gerekçe gösterilmese dahi toplantı başkanının talebi yerine getirmek zorunda olduğu yönünde bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.527.

³¹ ÇOŞTAN, s. 166.

³² PULAŞLI, Şerh, §37, N.84.

³³ Bu görüşe ilişkin değerlendirmeler için ayrıca bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 485.

çağırabilecektir.^{34,35} Kanımızca talebin reddi halinde izlenebilecek yola ilişkin açık bir düzenleme olmadığı için konu tartışmaya açıktır. Bu durumda talebi reddedilen üyenin TTK 390/4 hükmünden faydalanarak öneriye yazılı onay alınması yoluyla karar alınmasını sağlaması en uygun çözüm olacaktır.³⁶ Başkanın toplantı talebini kabul etmemesinin şirketi zarara uğratması durumunda, TTK 553 vd. hükümleri kapsamında başkanın sorumluluğuna da gidilebilir.³⁷

Çağrı yetkisinin anasözleşme veya iç yönerge ile yönetim kurulu üyelerine veya yönetim yetkisinin devredildiği üçüncü bir kişiye bırakılmasının mümkün olup olmadığı tartışılabilir.³⁸ Burada yönetim kurulunun toplantıya ancak başkan onun yokluğunda da başkan vekili tarafından çağrılacağına ilişkin düzenlemenin emredici olduğu gerekçesi ile bunun mümkün olmayacağı savunulabilir. Ayrıca bu türden bir düzenlemeye imkân veren açık bir kanun hükmü bulunmaması nedeniyle TTK 340 hükmünün bu türden düzenlemeler getirilmesine engel olacağı bu görü-

³⁴ ÇOŞTAN, s. 168-173. Dava sonunda hâkimin yönetim kurulu başkanının toplantıya daveti yapmakla yükümlü olduğu konusunda karar verebileceği ve TTK 412'nin kıyasen uygulanarak çağrının yapılması amacıyla kayyım atanabileceği yönünde bkz. YÜCE, Aydın Alber, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, Ankara, 2018, s. 69.

³⁵ Çamoğlu başkanın çağrı konusundaki yetkisini ve görevini kötüye kullandığı ve özellikle toplantı talebini yerine getirmede olduğu durumlara ilişkin kanunda olumsuz bir boşluk olduğunu, bu boşluğun da yönetim kurulu üyelerine çekişmesiz yargı yolu ile toplantı kararı alabilme imkanı veren bir kanuni düzenleme ile doldurulması gerektiği görüşündedir. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.527.

³⁶ BAHTİYAR, s. 221; AKDAĞ GÜNEY, s. 249. Talebi reddedilen üyenin ancak mahkeme aracılığı ile toplantı yapılmasını sağlayabileceği görüşüne üstünlük verildiği takdirde, öneriye yazılı onay alınmak suretiyle karar alınması yolunu işletebileceği yönünde ayrıca bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 485.

³⁷ ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.527.

³⁸ Emredici hükümler ilkesinin bulunmadığı ETK'da da her üyenin yönetim kurulunu toplantıya davet etmesini başkandan yazılı olarak isteyebileceği düzenlenmiştir (ETK 331/2). Bu dönemde Domaniç, başkan veya başkan vekilinin birlikte veya birbirlerini takiben herhangi bir nedenle görevden veya üyelikten ayrılmaları yahut üye olmalarına engel bir halin gerçekleşmesi durumlarında yeni başkan ve vekilini seçmek ve gereğinde boşalan üyelikleri doldurmak amacıyla herhangi bir üyenin yönetim kurulunu toplantıya davet edebileceğini belirtmiştir. Yazara göre yönetim kurulu toplantılarının düzgün ve kolay şekilde yapılabilmesi şirketin menfaatine yönelik olduğu için ETK 331 hükmü emredici olarak kabul edilmemeli, anasözleşmede de toplantıya çağrı konusunda farklı düzenlemeler getirilebilmelidir. Bu görüş doğrultusunda anasözleşmede her üyenin yönetim kurulunu toplantıya davet edebileceği, öncelikle başkan ya da vekiline gitmesi ancak sonuç alınmadığı takdirde yönetim kurulunu toplantıya davet etme hakkı olacağı gibi farklı düzenlemeler öngörülmesi mümkün olabilecektir. DOMANIÇ, s. 587-588. ETK döneminde İmregün de anasözleşme yoluyla her üyeye yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisi verilebileceğini kabul etmiştir. Yazar, anasözleşmede bu yönde bir düzenleme bulunmaması durumunda her üyenin -azınlığın genel kurulu toplantıya davet etmesine ilişkin ETK 367 hükmüne kıyasen- mahkemeden yönetim kurulunu toplantıya çağrı yetkisinin verilmesini isteyebileceğini ifade etmiştir. İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul, 1989, s. 210.

şe gerekçe gösterilebilir.³⁹ Buna karşın, üyelere doğrudan çağrı yetkisi verilmesinin yönetim kurulunun işlerliğine katkıda bulunduğu ve şirketin menfaatlerine uygun olduğu gerekçeleri ile TTK 340 hükmüne aykırılık teşkil etmediği kabul edilerek, anasözleşme veya iç yönergede üyelerini toplantıya çağrı konusunda doğrudan yetkilendiren düzenlemeler getirilebileceği de savunulabilir.⁴⁰ Bu kapsamda iç yönerge ile yönetim kurulu üyelerinden her birine veya belirli çoğunluk oluşturan yönetim kurulu üyelerine ya da yönetim yetkisinin devredildiği üçüncü kişiye yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisi tanınabileceği gibi, yönetim kurulu başkanına yapılan toplantıya davet talebinin sonuçsuz kalması durumunda yönetim kurulu üyelerine davet yetkisi tanınması gibi imkânlar öngörülmesi mümkün olacaktır.⁴¹ Burada dikkat edilmesi gereken husus, TTK 392/7'nin aksinin anasözleşme ile kararlaştırılmasının mümkün olmadığıdır. Her bir üyenin başkandan talepte bulunma hakkı, başkanın da toplantı çağrı yetkisine sahip olmasının aksi anasözleşmede düzenlenemez. Ancak bu görüşün benimsenmesi halinde, anılan hak/yetkilere ek tamamlayıcı hükümler getirilebileceği kabul edilebilir.⁴²

İsviçre Hukukunda da anasözleşmede her bir yönetim kurulu üyesine doğrudan yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisinin verilip verilemeyeceği tartışmalıdır.⁴³ Bu türden düzenlemelerin anasözleşmede öngörülemediğini savunan görüş, anasözleşmede bu yönde bir düzenleme öngörülmesinin yönetim kurulunun kendi organizasyonunu kendi belirleme hakkının ihlali anlamına geleceği gerekçesine dayanmaktadır.⁴⁴

³⁹ Anasözleşmeye bu türden düzenlemelerin TTK 340 hükmü karşısında getirilemeyeceği yönünde bkz. AKDAĞ GÜNEY, s. 248-249.

⁴⁰ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 483. TTK 367'de açıkça anasözleşmeye iç yönerge ile devir yapılmasına izin veren bir düzenleme konulabilmesine izin verilmesinden hareketle TTK 340 hükmüne aykırılığın söz konusu olmayacağı yönünde ÇOŞTAN, s. 161. Kanımızca TTK 367'de düzenlenen durum yetki devrine ilişkin olduğundan TTK 340 tartışmasını tamamen ortadan kaldırıci nitelikte değildir.

⁴¹ ÇOŞTAN, s. 162.

⁴² TTK 340 düzenlemesinin bulunmadığı ETK döneminde yönetim kurulu üyelerine, yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasını başkandan talep hakkı veren eTK 331/2 düzenlemesinin bir yedek hukuk kuralı niteliğinde olduğu ve söz konusu düzenlemenin anasözleşmede yönetim kurulu üyelerinin yönetim kurulunu toplantıya çağırabilecekleri yönünde bir hüküm bulunmaması halinde uygulama alanı bulacağı yönünde bkz. DURAL, s. 67-68.

⁴³ Tartışma ve görüşler için bkz. BÜHLER, OR. Art.715, N.4.

⁴⁴ FORSTMOSER, Organisation, §11 N.29 naklen BÜHLER, OR. Art.715 N.4. Ancak bu görüş, yönetim kurulu başkanının makul süre içinde toplantı çağrısını yapmaması durumunda iç yönerge ile yönetim kurulu üyelerine doğrudan çağrı yetkisinin verilmesinin uygun olacağını ifade etmektedir. FORSTMOSER, Organisation, §11 N.29 naklen BÜHLER, OR. Art.715 N.4.

Yönetim kurulu üyelerinin şirket içindeki yönetim faaliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri için üyelerden her birine yönetim kurulunu doğrudan toplantıya çağrı yetkisinin anasözleşme veya iç yönerge ile verilmesi düşünülebilir. Anılan düzenleme şirketin işleyişinin kesintiye uğramamasına da hizmet edecektir. Ancak kanımızca TTK 392/7 ve TTK 340 hükümleri anasözleşme veya iç yönergede bu türden düzenlemeler getirilmesini oldukça tartışmalı hale getirmektedir. Ayrıca yönetim kurulunun her yıl aralarından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere bir başkan vekili seçeceğini düzenleyen TTK 366 hükmü de dikkate alındığında, toplantı başkanı ve/veya vekiline yönetimin işleyişinde oldukça önem verildiği görülmektedir. TTK 392/7’de, toplantıya çağrı yetkisinin başkan veya vekiline ait olduğunun düzenlenmesi de bunun bir başka göstergesidir.

C. Çağrı Şekli, Zamanı ve İçeriği

TTK’da yönetim kurulunun toplantıya ne şekilde çağrılacağına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla toplantıya davet imza karşılığı yazılı bildirim, kısa mesaj (sms), elektronik posta gibi yollarla yapılabileceği gibi, sözlü de yapılabilir.⁴⁵

Çağrıya ilişkin bir şekil şartı öngörülmemiş olması, uygulamada ispat problemlerini de beraberinde getirmektedir. Toplantıya davet edilmeme menfi bir olayın ispatı niteliğinde olduğu için, bu hususa ilişkin yaşanan bir uyuşmazlıkta, şirketin davetin yapıldığını ispat etmesi gerekir.⁴⁶ Modern teknolojinin tüm imkânları kullanılarak hem sözlü hem de yazılı olarak toplantı çağrısı yapılabilecek olmakla birlikte; ispat açısından toplantılara çağrının yazılı olarak yapılması şirket açısından faydalı olacaktır.⁴⁷

Toplantı çağrısında asgari olarak toplantı tarihi ve yerinin bulunması gerekir.⁴⁸ Yönetim kurulunun hangi sıklıkta toplanması gerektiğine ilişkin Kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Yönetim kurulu iş faaliyetlerinin gerektirdiği sıklıkta toplanacaktır.⁴⁹

⁴⁵ ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.528; DURAL, s. 69.

⁴⁶ DURAL, s. 70.

⁴⁷ Ayrıca bkz. MÜLLER, s. 47; BÜHLER, OR. Art.715, N.20.

⁴⁸ ÇOŞTAN, s. 174.

⁴⁹ İç yönergede istenilirse, yönetim kurulunun asgari toplanma sıklığına ilişkin bir düzenleme getirilmesi de düşünülebilir. Buna göre getirilecek bir düzenleme ile yönetim kurulunun iş faaliyetlerinin gerektirdiği sıklıkta ancak ayda en az bir kez toplanacağı öngörülebilir.

Yönetim kurulu toplantı çağrısının usulüne ve içeriğine ilişkin ayrıntılar ise iç yönergede düzenlenebilir.⁵⁰ Zira bu türden kurallar yönetim kurulunun çalışma düzenine ve iç işleyişine ilişkindir. Söz konusu düzenlemeler yönetim kurulunun verimli ve programlı bir şekilde çalışmasına da hizmet edecektir. Böyle bir düzenleme olmadığı veya böyle bir düzenleme olmasına rağmen aciliyet gerektiren durumların ortaya çıkması ihtimalinde TMK 2'ye uygun bir süre içinde çağrının yapılması ve toplantı tarihinin belirlenmesi gerekir.⁵¹ TMK 2 çerçevesinde işin önemi ve aciliyetinin gerekli kıldığı durumlarda yönetim kurulu süre verilmeden derhal toplantıya çağrılabilir.⁵²

Yönetim kurulu toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi geçerli değildir. Dolayısıyla gündemin önceden üyelere gönderilmesi zorunluluğu da bulunmamaktadır. Ancak yönetim kurulunun toplantıya davetinin gündemi içermesi, görüşülecek konu hakkında üyelerin hazırlanabilmelerini ve toplantıya etkin bir şekilde katılabilmelerine imkân verdiği için uygun olacaktır. Bu sayede zaman da verimli bir şekilde kullanılabilir; müzakerelerde konu tüm boyutlarıyla tartışılabilir.⁵³ Bununla birlikte; gündemde olmayan hususların karara bağ-

⁵⁰ Buna göre iç yönergede örneğin yönetim kurulu üyelerinin şirkete bildirmiş oldukları elektronik posta adreslerine ve cep telefonlarına elektronik posta yolu ve kısa mesaj (sms) yoluyla toplantı gününden 5 gün önceden toplantı içeriği, yeri ve zamanı hakkında bilgi verilmesine ilişkin bir düzenleme getirilebilir. Benzer yönde bkz. PEKDİNÇER, Tamer, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliği, (Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK m.391), MÜHFHAD, C. 18, S. 2, s. 673. Bunun dışında yönetim kurulu baştan kendisi için uygun bir çalışma düzeni belirleyerek iç yönergede örneğin her ayın ilk haftasının pazartesi günü saat 14:30'da şirket merkezinde yönetim kurulunun toplanacağını da düzenleyebilir. Benzer örnek için bkz. PULAŞLI, Şerh, §37, N.86. Pulaşlı bu nitelikte bir hükme iç yönergede yer verilmesi halinde artık her toplantıdan önce üyelere çağrı yapılmasına kural olarak gerek kalmayacağını; ancak iç yönergede yer alan gündemden önce veya sonra toplantı yapılacaksa üyelere bu durumun telefon veya diğer iletişim araçları ile bildirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. PULAŞLI, Şerh, §37, N.86. Ancak uygulama açısından bakıldığında her ne kadar zorunluluk olmasa da yönetim kurulu toplantılarının sağlıklı ve verimli olabilmesi adına toplantının gündeminin de üyelere bildirilmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle iç yönergede yer alan düzenlemeye rağmen, en azından gündemin belirtildiği bir çağrının üyelere iletilmesi yerinde olacaktır. Benzer yönde bkz. ERCOŞKUN ŞENOL, s. 1704. ETK döneminde anasözleşmeye konulacak bir hükümle yönetim kurulunun toplantıya ne şekilde çağrılacağı belirlenmesinde bir engel olmadığı yönünde bkz. DURAL, s. 70.

⁵¹ Genel olarak bkz. ÖZKORKUT, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara, 1996, s. 46; ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.528; ÇOŞTAN, s. 174; YÜCE, s. 70; ERCOŞKUN ŞENOL, Kübra, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, MÜHFHAD, C. 19, S. 2, s. 1703.

⁵² ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.528.

⁵³ Bkz. BÜHLER, OR. Art.715, N.20. Ayrıca bkz. MÜLLER, s. 48. ETK döneminde yönetim kurulu toplantısında görüşülecek konular hakkında üyelerin gerekli araştırma ve incelemelerde bulunabilmesi için gündemin belirtilmesinin yeterli olmayacağı, üyelerin toplantıda görüş bildirebilmeleri için ayrıca gündem konularına ilişkin gerekli bilgi ve belgelerin de kendilerine

lanması da hukuken mümkündür. İlan edilen gündemin değiştirilmesi ve gündemde olmayan bir konunun görüşülerek karara bağlanması durumunda toplantıya katılmayan üyelerin aynı konunun gündeme alınarak yeni bir toplantıda görüşülmesini talep edebilecekleri düşünülebilir.⁵⁴ Ancak başkanın bu yöndeki bir talebi değerlendirirken, yönetim kurulu toplantılarına katılmanın hem hak hem görev olduğunu; usulüne uygun olarak toplantıya davet edilen ama mazeretsiz toplantıya katılmayan bir üyenin de bu hakka sahip olmasının ne kadar yerinde olacağını somut olay özelinde dikkate alması gerekir.

D. Toplantı Çağrısının Tüm Üyelere Yapılması Gerekliliği

Yönetim kurulu toplantılarına katılmak üyeler için bir hak olduğu kadar aynı zamanda bir yükümlülüktür.⁵⁵ Yönetim kurulu üyeleri yönetim kurulu toplantılarına katılmalı, önerilerde bulunmalı, şirketin menfaatine aykırı gördükleri hususlara karşı çıkmalı ve gerektiğinde muhalefetlerini tutanakta belirtmelidir.⁵⁶ Yönetim kurulu toplantılarına üyelerin mazeretsiz bir şekilde toplantıya katılmaması ilgili üyenin sorumluluğuna yol açabilir.⁵⁷ Yönetim kurulu toplantılarına çağrının tüm üyelere yapılması, tüm üyelerin toplantıdan haberdar olması anılan hususlardan dolayı önem taşımaktadır.

III. Toplantı Çağrısının Bir veya Bir Kaç Üyeye Yapılmamasının Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliğine Etkisi

Bir veya birkaç yönetim kurulu üyesinin çağrılmadığı bir toplantıda alınan kararların geçerliliği konusu öncelikle toplantı ve karar yetersayılarının var olup olmaması bağlamında değerlendirilmelidir. Zira yetersayılara aykırılık başlı başına kararların geçerliliğini etkilemektedir.

Tartışılması ve incelenmesi gereken husus, toplantı ve karar yetersayıları sağlanmış olmasına rağmen toplantıya çağrılmayan üye ya da üyelerin top-

verilmesini talep edebileceği yönünde bkz. DURAL, s. 72. Yazar, yönetim kurulu üyesinin toplantılarda görüşülecek konularla ilgili belgeleri inceleme olanağına sahip olmasının, yönetim kurulu üyesinin özen ve sadakat yükümü kapsamında şirketin menfaatlerini gözetme yükümünü yerine getirmesinin ön şartı olduğunu ifade etmektedir. DURAL, s. 74. TTK döneminde de yönetim kurulunun toplantı çağrısında gündemin ve gerekli olduğu durumlarda yönetim kurulu kararı için gerekli belgeleri içermesinin, üyelerin görüşülecek konu hakkında hazırlıklı olabilmeleri ve katılım haklarını etkin şekilde kullanabilmelerine imkân vereceği yönünde bkz. ÇOŞTAN, s. 175.

⁵⁴ Ayrıca bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.530.

⁵⁵ ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.526; YÜCE, s. 67.

⁵⁶ ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.563.

⁵⁷ PULAŞLI, Şerh, §37, N.78.

lantıda bulunmamasının kararların geçerliliği üzerindeki etkisinin ne olacağıdır. İncelememizde, öncelikle öğretideki görüşlere ve yakın tarihli erişilebilen Yargıtay uygulamasına yer verilecek, sonrasında da konuya ilişkin değerlendirmemiz aktarılmalıya çalışılacaktır.

A. Öğretideki Görüşler

Bir ya da birkaç yönetim kurulu üyesine toplantı davetinin yapılmaması halinde bu üyelerin katılımı olmaksızın alınan kararların geçerli olup olmadıkları, geçersiz olduklarının kabulü halinde de bu geçersizliğin türünün ne olduğu öğretide tartışmalıdır.

1. Yokluk Görüşü

Öğretide baskın diyebileceğimiz görüş, yönetim kurulu üyelerinin tamamının davet edilmediği ya da çağrının kararlaştırılan usule uygun olmaması nedeniyle tüm üyelerin katılmadığı bir toplantıda alınan kararların, toplantı ve karar yeter sayıları sağlanmış olsa da, yok hükmünde sayılması gerektiği yönündedir.⁵⁸ Buna göre; toplantı çağrısının hiç yapılmaması, çağrı usulünün gereklerine uyulmaması veya çağrı içeriğinin yetersiz olması bir yönetim kurulu üyesinin yokluğunda karar alınmasına neden olmuşsa, yönetim kurulu üyesinin toplantıya katılma hakkı ihlal edildiği için alınan kararlar yok hükmünde olmalıdır.⁵⁹

2. Butlan Görüşü

Butlan yaptırımını kabul eden görüş, gerekçelendirme konusunda farklı esaslara dayanmaktadır.

⁵⁸ ÇOŞTAN, s. 176. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 512; İMREGÜN, s. 214; ÖZKORKUT, s. 92; ERÇOŞKUN ŞENOL, s. 1719; KILIÇ AKYILDIZ, s. 2308, 2310.

⁵⁹ ÇOŞTAN, s. 176; KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 512; İMREGÜN, s. 214; ÖZKORKUT, s. 92. Özkorkut, yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçının çağrılmaksızın yapılan toplantılarda alınan kararların yoklukla malul olduğunu belirtmekle birlikte, toplantıya çağrılmayan üyelerin daha sonradan alınan kararı imzalayıp eTK 330/2'ye (elden dolaştırma yolu ile karar) benzer şekilde yazılı onaylarını vermeleri halinde artık kararın yokluğundan bahsedilemeyeceğini ifade etmektedir. ÖZKORKUT, s. 92. Toplantıya katılmayan bir üyenin kararı sonradan imzalayabilmesine izin verilmesi, bu üyenin oyunu sonradan yazılı olarak kullanabilmesinin mümkün olduğu anlamına gelmektedir. Yönetim kurulu üyesinin oyunu toplantı öncesi veya sonrasında yazılı olarak kullanmasının mümkün olmadığı yönünde ÇOŞTAN, s. 176, dn. 125. Geçerli bir mazereti nedeniyle toplantıya katılmayan bir üyenin gündemdeki maddelere ilişkin görüşlerini ve oyunu yazılı olarak bildirmesi durumunda gönderilen görüşlerin ve oyun toplantı tutanağına geçirilmesi ve geçerli bir oy olarak kabul edilmesi gerektiği yönünde ayrıca bkz. ÖZKORKUT, s. 52.

İlk görüş konuyu anonim şirketin temel yapısını esas alarak incelemektedir. Buna göre, yönetim kurulu, üyelerinden biri veya bir kaç toplantıya çağrılmaksızın toplanmış ve karar almışsa alınan yönetim kurulu kararının, TTK 391/b hükmü uyarınca anonim şirketin temel yapısına uymadığı için batıl olduğu kabul edilmelidir.⁶⁰

Diğer görüş ise söz konusu durumu yönetim kurulu üyelerinin kişisel haklarının ihlali başlığı altında özel olarak incelemektedir. TTK 391'de öngörülen butlan sebeplerinin sınırlı sayıda olmamasından yola çıkan bu görüş, yönetim kurulu üyelerinin yönetime katılma haklarının ihlali halinde de alınan yönetim kurulu kararlarının butlanının söz konusu olabileceğini; bu hallerin tespitinin şirketin çıkarları ve hukukilik denetimi yapılabilmesi açısından önemli olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, yönetim kurulunda alınan bir karar veya karar alınması sırasında yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılma ve buna bağlı hakları ihlal ediliyor ise alınan kararların kural olarak batıl olduğunun kabulü gerekir.⁶¹

3. Kasten Çağrılmama Halinde Butlan Görüşü

Bu görüş, bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine toplantı daveti yapılmamış olması ve ilgili üye veya üyelerin toplantılara katılmamasının toplantı ve karar yetersayılarını etkilemediği sürece alınan kararların kural olarak geçerli olacağını kabul etmektedir. Ancak ilgili üye veya üyelere toplantı çağrısının kasten yapılmamış olması kararın batıl olması sonucunu doğuracaktır.⁶²

4. Geçersizlik Görüşü

Özel olarak geçersizliğin türü belirtilmeksizin anılan durumun genel olarak alınan kararların geçersizliğine neden olacağı da öğretide ifade edilmektedir.

Geçersizliğin türünü belirtmeyen Gürpınar, elden dolaştırma yoluyla karar alınmasına ilişkin TTK 390/4'te aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olmasını alınacak kararın geçerlilik şartı olarak kabul eden

⁶⁰ PULAŞLI, Şerh, §37, N.128.

⁶¹ BAHAR SAYIN, s. 227-229.

⁶² DURAL, s. 76. Ayrıca bkz. ve krş. AKDAĞ GÜNEY, s. 249. Akdağ Güney, "kabul edilebilir bir hata olmadığı sürece" yönetim kurulu üyelerinin bazılarında çağrı yapılmadan toplantı yapıp karar alınması halinde kararın "geçersizliğinin" söz konusu olacağını belirtmektedir. AKDAĞ GÜNEY, s. 249. Bununla birlikte yazar, üyelerin tamamına çağrı yapılmadan alınan bir kararın, çağrılmayan üyenin sonradan karara katılımı ile geçerli hale getirilebileceğini veya tüm üyelere çağrı yapılsaydı da sonucun değişmeyeceğinin ispatlanması halinde de kararın geçerli hale geleceğini ifade etmektedir. AKDAĞ GÜNEY, s. 249.

düzenlemesinin toplantı çağrısının üyelerin tamamına yapılmaksızın karar alınmasına da kıyasen uygulanması gerektiğini belirterek, yönetim kurulu toplantı çağrısının bazı üyelere yapılmamış olduğu bir toplantıda alınan kararın geçerliliğinden söz edilemeyeceğini kabul etmektedir.⁶³

IV. Yüksek Mahkemenin Konuya İlişkin Yaklaşımı

Yüksek Mahkemenin konuya ilişkin vermiş olduğu kararlar incelendiğinde, farklı yönde sonuçlara varıldığı görülmektedir. Aşağıda ele alınan kararlar, yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçına toplantı çağrısının yapılmadığı durumlar ile yönetim kurulu başkanının bulunmadığı ve davetin onun tarafından gerçekleştirilmediği durumları dikkate alarak ikili bir ayrım çerçevesinde sunulmaktadır.

A. Yönetim Kurulu Üyelerinden Bir veya Birkaçına Toplantı Çağrısının Yapılmadığı Durumlar

Yargıtay 11. HD. vermiş olduğu bir kararda yönetim kurulu üyesinin toplantıya çağrılmamasının karar üzerindeki etkisini toplantıya çağrılmamanın haklı bir nedene dayanıp dayanmadığı çerçevesinde incelemiş ve yönetim kurulu üyeleri arasında var olan aynı zamanda ceza mahkemesine de yansıyan bir husumetin haklı neden olarak değerlendirilebileceği sonucuna varmıştır.⁶⁴ Bu karara göre; yönetim kurulu üyesinin toplantıya çağrılmamasına ilişkin haklı neden olarak değerlendirilebilecek bir gerekçenin bulunması halinde, ilgili üyenin toplantıya çağrılmaması, yetersayıların sağlanması koşulu ile kararın geçerliliğini etkilemeyecektir.

Yargıtay 11. HD. yönetim kurulu üyelerinden bir ya da bir kaçının çağrılmadığı ya da bu kişilere çağrı yapıldığının ispatlanmadığı durumlarda ilgili üye veya üyelerin yokluğunda alınan kararların geçerliliğini belirlerken verdiği bazı

⁶³ GÜRPINAR, s. 1107.

⁶⁴ “... diğer yandan, davacının, sözü geçen yönetim kurulu toplantısına çağrılmaması bakımından, belirtilen şekilde dava konusu kararın davacı yönetim kurulu üyesinin diğer bir yönetim kurulu üyesi ile yaşadığı ihtilaf nedeni ile alınması ve aynı ihtilaf üzerine davacı hakkında ayrıca ceza davası açılmış olması nedeniyle davacının toplantıya çağrılmamasının haklı neden olarak görüldüğü gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir”; 11. HD. T. 02.07.2014, E. 2014/6772, K. 2014/12693; Lexpera, ET: 04.11.2020. Kararın ayrıntılı şekilde incelenmesi ve değerlendirilmesi için bkz. KILIÇ AKYILDIZ, s. 2303 vd.

kararlarda, söz konusu toplantıda alınan kararların içeriğini dikkate alarak bir sonuca varmıştır. Buna göre, Yüksek Mahkeme yetersayıların oluşması şartıyla verilen kararın icrai nitelikte olmadığı, görev dağılımı veya TTK 370 uyarınca şirketin temsilen yetkili kişilerin seçildiği hallerde üyelerden biri veya birkaçının çağrılmamasının kararların geçerliliğine etki etmeyeceğine hükmetmiştir.^{65,66}

⁶⁵ “Somut olayda, öncelikle davacı tarafça kendisi davet edilmeksizin söz konusu yönetim kurulu toplantısının yapıldığı iddia edilmiş ise de, gerek 6762 sayılı TTK, gerekse de 6102 sayılı TTK’da yönetim kurulunun toplantıya çağrılma usulüne ilişkin herhangi bir yasal düzenleme olmadığı gibi, şirket ana sözleşmesinde de bu hususta bir hüküm bulunmamaktadır. Öte yandan, dava konusu yönetim kurulu toplantısında alınan kararların, davalı S... B...’nin yönetim kurulu başkanı, N... B...’nin ise başkan vekili olarak seçilmesi ve S... B... ve N... B...’nin imzaları ile üçüncü kişiler ile yapılacak iş ve işlemlerde şirketin temsil ve ilzam olunmasına ilişkin olduğunun anlaşılması karşısında, işbu kararlar TTK’nın 366. maddesi uyarınca görev dağılımı yapılmasına ve ayrıca TTK’nın 370. maddesine de uygun şekilde şirketi temsile yetkili 2 kişinin seçimine ilişkindir. Kararlar, TTK’nın 390. maddesindeki toplantı ve karar nisabına uygun olarak alınmıştır. Alınan yönetim kurulu kararları ile yönetim yetkisinin devri söz konusu olmayıp, yasa ya da ana sözleşmeye aykırı bir durum bulunmadığı gibi yönetim kurulu kararının bulunmaması gerektirir bir sebebin de bulunmadığı anlaşılmalıdır. Davanın reddine karar vermek gerekirken yönetim kurulunun haiz olduğu yönetme ve temsil yetkisi karıştırılmak suretiyle yanlılgılı değerlendirilmeye dayalı olarak yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir”, 11. HD., E. 2016/5382, K. 2017/3443, T. 06.06.2017; UYAP, ET. 04.10.2020. Ayrıca bkz. “... Davacılar vekili, davacıların davalı şirkette pay sahibi ve yönetim kurulu üyesi olduklarını, 11.02.2013 tarihinde davalı şirketin yönetim kurulunun davacılar haber verilmeksizin şirket merkezinden farklı bir yerde toplanarak kararlar aldığını, yönetim kurulu üyeliği sıfatları ile devam etmesine rağmen davacılar haber verilmemiş ve şirket ile pay sahiplerinin menfaatlerinin alınan kararlarla yok edildiğini ileri sürerek; 11.02.2013 tarihli yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğünün tespitini talep ve dava etmiştir. Dava, 6102 sayılı TTK’nın 391. maddesi uyarınca anonim şirket yönetim kurulu kararının batıl olduğunun tespiti istemine ilişkin olup, mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir. Ancak, dava konusu yönetim kurulu kararının 2, 3, 4, 5 ve 6 no.lu maddeleri davacı M.M.’in genel müdürlük görevinden istifasının kabulü hakkında olup, istifa yönetim kurulunun kabulüne bağlı değildir. 7 no.lu karar ise “Yönetim kurulu üyeliği devam ettiği için kendisine toplantılardan en az bir gün önce haber vereceğini, bunun dışında şirket merkezine gelmemesi ve personele hiçbir konuda muhatap olmaması rica olunur. Aksi hâlde yasal yollara başvurmak zorunda kalmabileceği tebliğ edilir.” şeklinde olmakla tavsiye niteliği taşımaktadır. 8 no.lu karar ise boşalan genel müdür mevkisine mayıs ayında yapılacak olan olağan genel kurul toplantısına kadar geçici olarak F.M.’in vekâlet etmesine ilişkindir. Şirketin yönetim kurulu 5 kişiden oluşup 3 kişinin katılımıyla ve oybirliğiyle karar alınmıştır. Alınan kararların mahiyeti gözetildiğinde ortada icrai bir karar bulunmadığı gibi karar nisabı da oluşmakla davanın reddine karar vermek gerekirken, yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir”, 11. HD., T. 19.11.2014, 106686/17891; NOMER ERTAN, s. 60.

⁶⁶ Yönetim kurulu toplantılarına bazı üyelerin çağrılmamasının çağrılmayan üyelerin yokluğunda alınan karara etkisi değerlendirilirken kararın içeriğine göre bir ayırım yapılması ve önemli/icrai nitelikteki kararlarda ilgili yönetim kurulu kararının geçersiz sayılıp; önemsiz/icrai nitelikte olmayan konularda ilgili yönetim kurulu kararının geçerli sayılması yönündeki kararların tartışılabilir nitelikte olduğu yönünde bkz. NOMER ERTAN, s. 62.

Yakın tarihli bir kararda ise Yüksek Mahkeme, davalı şirketin yönetim kurulu üyesi olan davacının yönetim kurulu toplantısına çağrıldığına kanıtlanmadığı ve toplantı çağrısının usulsüz yapıldığı gerekçeleri ile uyuşmazlık konusu olan yönetim kurulu kararının yok hükmünde olduğuna hükmetmiştir.⁶⁷

B. Toplantı Çağrısının Yönetim Kurulu Başkanı Tarafından Gerçekleştirilmediği Durumlar

Yüksek Mahkeme, davacı olan yönetim kurulu başkanının katılımı olmaksızın alınan yönetim kurulu kararlarının geçerliliğine ilişkin önüne gelen bir uyuşmazlıkta, yönetim kurulunu toplantıya çağırmanın başkanın görevi olduğu ve başkanın bulunmadığı zamanlarda başkan vekilinin de yönetim kurulunu toplantıya çağırabileceği yönündeki hükmün emredici olduğu, yönetim kurulu başkanı olan davacının görevini yerine getirmesine engel olabilecek duruma dair herhangi bir somut delil bulunmadığı, başkan olan davacıdan TTK 392/7'ye uygun şekilde toplantı yapılmasının talep edildiğine ve başkan tarafından bu talebin reddedildiğine ilişkin de herhangi bir belge sunulmadığı, ayrıca davacının kasten toplantıya çağrılmaksızın karar alındığı gerekçeleriyle açılan davayı kabul etmiş ve ilgili toplantıda alınan kararların batıl olduğunun tespitine karar vermiştir.⁶⁸

⁶⁷ İlgili kararda, "... iddia, savunma, bilirkişi raporu, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davalı şirketin yönetim kurulu üyesi olan davacının yönetim kurulu toplantısına çağrıldığına kanıtlanamadığı, yönetim kurulu toplantısına çağrının usulsüz yapıldığı, davaya konu 26/04/2016 tarih ve 33 numaralı yönetim kurulu kararının yok hükmünde olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Karara karşı davalı vekili istinaf kanun yoluna başvuruda bulunmuştur. Bölge Adliye Mahkemesince, TTK'nın 390. maddesine göre çağrısız yönetim kurulu toplantısı yapılması mümkün ise de; önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılması alınacak kararın geçerlilik şartı olup, davalı şirket, davacıya toplantı için çağrı yapıldığını ve TTK'nın 390. maddesine göre önerinin davacı dahil tüm üyelere yapıldığını ispat edemediğinden davalının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir. Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir. Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun HMK'nın 353/b-1 maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına" hükmedilmiştir. 11. HD., T. 17.6.2020, E. 2019/4941, K. 2020/2973; Lexpera, ET. 04.11.2020.

⁶⁸ 11. HD. T. 21.03.2018, E. 2016/9409, K. 2018/2154; Batider, C. XXXIV, S. 2, Y. 2018, s. 503-505. Yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisinin açıkça yönetim kurulu başkanına verildiği, verilen bu yetkinin emredici nitelikte olduğu, bu nedenle yönetim kurulu başkanı tarafından toplantıya çağrılmayan yönetim kurulu toplantılarında alınan kararların TTK 391/1-b uyarınca batıl olduğu yönünde ayrıca bkz. 11. HD. T. 26.1.2016, E. 2015/3129, K. 2016/804; Lexpera, ET. 25.11.2020.

Yüksek Mahkeme vermiş olduğu başka bir kararda ise, yönetim kurulu toplantılarına davet yetkisinin kural olarak yönetim kurulu başkanında olduğunu kabul etmiş; ancak toplantı çağrısının kendisi tarafından yapılmadığı bir toplantıda bulunmayan yönetim kurulu başkanının bu gerekçe ile kararın geçersizliğine ilişkin açtığı davada, “*Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde dava konusu yönetim kurulu toplantısına daveti yapan yönetim kurulu başkanı olmayıp, 6102 sayılı TTK’nın 392/7 maddesi uyarınca yönetim kurulu başkanı tarafından çağrı yapılmadan alınan yönetim kurulu kararı yoklukla malul ise de...*” diyerek anılan türden bir aykırılığın yokluğa neden olacağını ilke olarak kabul etmiştir.⁶⁹ Söz konusu uyuşmazlıkta alınan kararların geçersizliğinin talep edildiği yönetim kurulu toplantısında, olağanüstü genel kurul toplantısı yapılmasına da karar verilmiştir. Bilindiği üzere genel kurul toplantısına çağrı konusunda kural olarak yönetim kurulu yetkili olup, kurul bu yetkisini kural olarak toplanıp karar alarak kullanır. Yüksek Mahkeme TTK 392/7 uyarınca yönetim kurulu başkanı tarafından çağrı yapılmadan başkanın yokluğunda toplanan yönetim kurulunda alınan kararların yoklukla sakat olacağını ilkesel olarak kabul etmekle birlikte, somut durumda bu yönetim kurulu kararı gereğince yapılması kararlaştırılan olağanüstü genel kurul toplantısının gerçekleştirilmediği gerekçesi ile hukuki yarar şartının ortadan kalktığına hükmetmiştir.⁷⁰

C. Değerlendirmemiz

Yönetim kurulu kararları, aykırılığın niteliğine ve ağırlığına göre, yokluk, butlan, istisnai olarak iptal edilebilirlik ve askıda hükümsüzlük⁷¹ yaptırımla-

⁶⁹ 11. HD, T. 16.4.2019, E. 2017/4046, K. 2019/3005; Lexpera, ET. 4.11.2020.

⁷⁰ Karardaki karşı oy yazısında ise, yokluğun tespitine ilişkin talebin kendi içinde hukuksal bir yarar bulundurduğu, uyuşmazlık konusu karara bağlı olarak genel kurulun toplanıp toplanmamasının davadaki hukuksal yararın olmadığı veya dava sonuçlanıncaya kadar varlığını devam ettirmeyeceği anlamına gelmeyeceği, yokluğun tespitine ilişkin talebin kararın öngördüğü hiçbir hukuksal sonuç doğmasa dahi hukuksal yarar içerdiği ifade edilmiştir.

⁷¹ Yokluk veya butlan yaptırımına neden olacak derecede bir aykırılık bulunmamasına rağmen, genel kurul veya yönetim kurulu kararlarının geçerlilik kazanması için ek bazı şartların gerçekleşmesi gerekebilir. Bu durumda askıda hükümsüzlük yaptırımı gündeme gelmektedir. Genel kurul kararlarında askıda hükümsüzlük yaptırımı için bkz. MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul, 2020, s. 38; ayrıca genel olarak bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 203. TTK 356 kapsamındaki işlemlerin yönetim kurulu tarafından yapılması genel kurul onayı ve tescil şartına bağlanmıştır. Onayın alınması ve tescil işleminin yapılmasına kadar geçen süre içinde yönetim kurulu kararlarının askıda hükümsüz

rına tabi olabilir. TTK'da yönetim kurulu kararları bakımından kural olarak iptal yaptırımı öngörülmemiş olduğu için inceleme konumuz bakımından uygulanabilecek yaptırım türleri yokluk ve butlan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu aykırılıklardan yokluk yaptırımı TTK'da özel olarak düzenlenmemekle birlikte,⁷² hukuki bir işlem olan yönetim kurulu kararlarının alınması sırasında kurucu şekli nitelikteki emredici hükümlere uyulmaması, alınan kararların yokluğu sonucunu doğuracaktır (TTK 1, MK 5).⁷³ TTK 391'de sınırlı olmayacak şekilde yönetim kurulu kararlarının butlanına ilişkin haller sayılmıştır.⁷⁴ Uygulamada yokluk ve butlan kavramları genelde birbirlerinin yerine kullanılmakta veya bu iki kavram özel olarak ifade edilmeden geçersizlik

olacağı kabul edilebilir. Nitekim bu yönde bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 230; YÜCE, s. 101. Kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu tarafından alınan sermaye artırımı kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarına zarar verici nitelikte ise, bu kararın imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda anılan pay sahiplerinin alacağı bir kararla onaylanması gerekir (TTK 454). Söz konusu karar onaya kadar askıda hükümsüzdür. Bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 230; YÜCE, s. 101.

⁷² TTK'da yokluk yaptırımından bahseden istisnai bir düzenleme TTK 8 hükmünde yer almaktadır. Bu düzenlemede süresi üç aydan az olmamak ve tarafları tacir olmak şartıyla, cari hesap sözleşmeleri ile her iki taraf bakımından da ticari iş niteliği taşıyan ödünç sözleşmelerinde faize faiz işletilmesinin mümkün olduğu; tüketicinin korunmasına ilişkin hükümlerin ise saklı tutulduğu belirtilmiştir (TTK 8/2-3). Hükmün son fıkrasına göre, izin verilen istisnalara aykırı olarak işletilen bileşik faiz yok hükmündedir. Emredici hükümlere aykırılığa kesin hükümsüzlük yaptırımı bağlayan BK 27 karşısında bu hükmün gerekliliğinin sorgulanabilir nitelikte olduğu yönünde bkz. BAHTİYAR, Mehmet, Ticari İşletme Hukuku, İstanbul, 2020, s. 79-80.

⁷³ Bir hukuki işlemin kurucu unsurları eksik ise, o hukuki işlem ve onunla kurulmak istenen ilişki hiç doğmamıştır ki bu durumda yokluk söz konusu olur. OĞUZMAN, M. Kemal / BARLAS, Nami, Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, İstanbul, 2019, s. 221, 223. Yönetim kurulu kararları bakımından da yokluk yaptırımının uygulanabileceği hem öğreti hem de uygulamada kabul edilmektedir. Genel olarak bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 510; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 225. Butlan yaptırımının düzenlendiği TTK 391/1'in ilk cümlesinde yokluk yaptırımından söz edilmemesinin bir eksiklik olduğu yönünde bkz. MO-ROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s. 196.

⁷⁴ Kanunkoyucu TTK 391'de batıl yönetim kurulu kararlarını düzenlemektedir. TTK'daki düzenlemeler nedeniyle, genel kurul kararlarında olduğu gibi (TTK 447), yönetim kurulu kararlarında da yaptırım butlan olarak ifade edilmektedir. Oysa TBK 27'de kesin hükümsüzlük terimi tercih edilmiştir. Hangi kavramın tercih edilmesi gerektiği yönündeki tartışmanın ötesinde iki Kanun arasında bir kavram birliğinin sağlanmaması eleştiriye açıktır. Nitekim bu yönde bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 513, dn. 363. Bilindiği üzere TTK'nın daha ilk hükmünde TTK'nın TMK'nın ayrılmaz bir parçası olduğu ifade edilmiştir. TBK 646'ya göre Borçlar Kanunu TMK'nın beşinci kitabı olup, onun tamamlayıcısıdır. TMK 5'te de TMK ve TBK'nın genel hükümlerinin uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanacağı düzenlenmiştir. Anılan hükümler her üç kanun arasında organik bir ilişki olduğunu göstermektedir. BAHTİYAR, Ticari İşletme, s. 6. Bu nedenle kanımızca TTK'da da kesin hükümsüzlük ifadesinin tercih edilmesi gerekirdi. Ayrıca bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 513, dn. 363.

terimi tercih edilmektedir.⁷⁵ Yokluk ve butlan yaptırımı her ilgili tarafından her zaman ileri sürülebilir⁷⁶ ve hakim tarafından resen dikkate alınır.⁷⁷ Butlan yaptırımının ileri sürülmesi bakımından kanunda azami bir süre öngörülmesi gerekip gerekmediği hususunda teorik bir tartışma yapılabilirse de, aradan geçen uzun bir süre sonra butlanın ileri sürülmesi somut olayı şartları çerçevesinde TMK 2'ye aykırılık teşkil edebilecektir.⁷⁸

Hukuki işlem olan yönetim kurulu kararlarında kurucu unsurdan ne anlaşılması gerektiği hususu tartışmaya açıktır. Bu bağlamda öğretilerde haklı olarak yönetim kurulu kararlarında neyin veya nelerin kurucu unsur sayılacağı hususunda tartışma yaratmayacak bir fikir ifade etmenin neredeyse imkânsız olduğu tespiti yapılmıştır.⁷⁹

İrade beyanı hukuki işlemin kurucu unsurudur.⁸⁰ Buradan yola çıkılarak toplantı ve karar yetersayılarına aykırı şekilde alınan kararların yoklukla sakat oldukları kabul edilmektedir.⁸¹ Yok sayılan kararlar şeklen dahi meydana gelmemiştir. Dolayısıyla kendisine çağrı yapılmayan üye veya üyelere rağmen, kanunen veya anasözleşme ile aranan yetersayıların oluşması durumunda irade beyanının ortaya çıktığı ve sadece bu gerekçe ile kararların geçerli olması gerektiği savunulabilir.

⁷⁵ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), C. 2/2, s. 2.

⁷⁶ SerPK 92/1-b'de ise kanunkoyucu hüküm kapsamında butlan veya yokluğun tespiti davasının açılmasını beş yıllık süreye bağlamıştır. Düzenlemenin özellikle yokluk yaptırımı bakımından yerindeliği eleştiriyeye açıktır. Nitekim bu yönde bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 203.

⁷⁷ Yokluk ve butlan yaptırımlarının ortak özellikleri ile farklılıkları konusunda genel olarak bkz. KIRCA, İsmail (ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal / MANAVGAT, Çağlar), Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara, 2016, s. 2, dn. 3.

⁷⁸ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 203.

⁷⁹ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 511.

⁸⁰ OĞUZMAN / BARLAS, s. 223. Bazı hukuki işlemlerde ek kurucu unsurlar aranabilmektedir. Aranan bu ek kurucu unsurların eksikliği de hukuki işlemin yokluğu sonucunu doğurmaktadır. Örneğin evlenme işlemi açısından evlendirme memurunun işleme katılması evlenecek kişilerin irade beyanlarının yanı sıra ek bir kurucu unsurdur. OĞUZMAN / BARLAS, s. 223. Anonim şirket genel kurul toplantıları bakımından da Bakanlık temsilcisi bulunması gereken toplantılar için onun katılımı da kamu düzeni gerekçesiyle, genel kurulun iradesine ek bir kurucu unsur olarak kabul edilmektedir. Bkz. BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü, Editörler: TOPALOĞLU, Mustafa / ÖZER, Işık, Ankara, 2019, s. 57 ve s. 62. Buna karşılık, temsilcinin toplantıya katılıp tutanağı imzalamadığı veya katılıp terk ettiği toplantılarda alınan kararların sadece anılan gerekçelerle yokluk yaptırımına tabi olmaması ve bu aykırılıklarda butlan yaptırımının uygulanmasının hem şirketin hem de pay sahiplerinin menfaatlerine çok daha uygun olacağı yönünde ayrıca bkz. BAHTİYAR, Tutanak, s. 62. Bkz. ve krş. MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 141-142 ve dn. 236'da anılan kararlar.

⁸¹ İMREGÜN, s. 214, KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 512; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 226; ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.534; YÜCE, s. 66.

Bu görüşe, genel kurul toplantıları bakımından TTK 446/1-b’de kabul edilen etki kuralının, dolaylı da olsa dayanak olarak gösterilmesi düşünülebilir. İlgili hükme göre; toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullansın veya kullanmasın, çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurul toplantısına katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri iptal davası açabilecektir.⁸² Bu düzenlemede öngörülen etki prensibinin yönetim kurulu toplantılarında da uygulanması ge-

⁸² Etki kuralı Tekinalp tarafından “*ileri sürülen aykırılık yapılmıyordu iptali istenen genel kurul kararı ya alınmazdı veya genel kurul başka şekilde karar verirdi*” şeklinde açıklanmaktadır. Yazar burada “*sorun yaratacak aykırılık sonucu etkilemeyecek kadar az oya sahip sadece davacı pay sahibini veya birden çok pay sahibini mi yoksa azınlıkta kalan tüm pay sahiplerini mi ilgilendirdiğini*” belirleyen bir test yapılarak sonuca ulaşılabileceğini ifade etmektedir. TEKİNALP, Yeni Hukuk, s. 395. TTK 446/1,b’de öngörülen aykırılık hallerinin başlı başına birer iptal nedeni oluşturduğu, bu hallerde alınan kararın ayrıca kanuna, anasözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırılık taşınması şartının aranmaması gerektiği ve kanunu sistematizmasının bu açıdan sorunlu olduğu yönünde bkz. KIRCA, İsmail, Türk Ticaret Kanunu’nun Genel Kurul Kararlarının İptal Sebepleri ile İptal Davası Açabilecek Kişilere İlişkin Hükümleri Hakkına Bazı Değerlendirmeler, BATİDER, Y. 2015, S. 4, s. 5 vd. Yine yazar TTK 446/1-b’de yer alan düzenleme ile illiyet bağının kastedildiği ve bu düzenlemeye illiyet bağı dışında bir anlam yüklenmesine ihtiyaç bulunmadığını belirtmektedir. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), C. 2/2, s. 149. Kırca’ya göre kararın meydana gelme sürecinde ortaya çıkan aykırılıklarda illiyet bağının olup olmadığının belirlenmesinde nicelik bakımından ve nitelik bakımından aykırılık ayırımının yapılması gerekir. Buna göre genel kurulda yapılan oylama sonucunun sayısal olarak yanlış tespit edilmesi nicelik bakımından aykırılıktır. Pay sahiplerine iradenin oluşum sürecine ilişkin haklar bahşeden hükümlerin ihlali ise nitelik bakımından aykırılık söz konusudur. Nitelik bakımından meydana gelen hukuka aykırılıklarda aykırılığın karara olan fiili etkisi tespit edilemez. Zira bu türden aykırılıklarda şirketten kaynaklı nedenlerle toplantıya katılmayan pay sahibinin toplantıya katılırsa ilgili kararın alınmasında etkili olup olmayacağı kesin biçimde ortaya konulamaz. Niteliksel hukuka aykırılıklarda ihlalin karara sayısal etkisinden hareket edilmemelidir. Yazar, nitelik bakımından hukuka aykırılıklarda illiyet bağının tespitinde normatif illiyet bağının dikkate alınması gerektiği görüşündedir. Normatif illiyet hukuka aykırılığın dürüst ve ortalama bir pay sahibinin davranışına etkisinin bulunup bulunmadığı üzerinde durulmaktadır. Burada ortada hâkimin bizzat çözmesi gereken normatif bir sorun bulunduğundan hukuka aykırılığın gerçekte bir etkisinin olup olmadığı araştırılmaz. Yazara göre, TTK 446/1-b’de geçen “yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğu” ifadesi de bu görüşün benimsenmesine engel olmayacaktır. Zira “*genel kurul kararının meydana gelişine ilgili bir hukuka aykırılığın dürüst ve ortalama bir pay sahibinin pay sahipliği ve katılım haklarını kullanma davranışını etkilemesi aynı zamanda o aykırılığın genel kurul kararının alınmasında etkili olması sonucunu doğurur*” KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), C. 2/2, s. 113-114, 156-158. TTK 446/1-b’de düzenlenen etki kuralına ilişkin öğretideki görüşlerin toplu olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi için bkz. ABUT, s. 301-306 ve s. 315-321.

rektiği ve toplantıya çağrılmayan üye veya üyelerin alınan karara bir etkisinin olmayacağı durumlarda kararın geçerli kabul edilmesinin şirket menfaatlerine daha uygun olacağı söylenebilir. Elbette anılan sonuç toplantıya çağrılmayan yönetim kurulu üyesinin toplantıya katılmamasının yetersayı üzerinden etkisi esas alındığında ortaya çıkmaktadır. Ancak bu görüşe karşı, yönetim kurulunun kurul organ olarak faaliyet gösterdiği ve kararlarını müzakere sonucu aldığı, toplantıya katıl(a)mayan üye katılsaydı iradenin oluşumunu etkileyebileceği savunması yapılabilir. Zira yönetim kurulu toplantısına çağrılmayan ve bu nedenle toplantıya katılmayan yönetim kurulu üyesi sayısal olarak oylama sonucunu etkilemeyecek olsa dahi, toplantı sırasında yapacağı konuşma, dile getireceği öneri veya sunacağı bilgilerle diğer yönetim kurulu üyelerinin iradelerini etkileyebilecektir. Bu nedenle burada sadece sayısal bir etkiden hareket etmenin yeterli bir koruma sağlamayacağı da pekala ileri sürülebilir. Bu çerçevede söz konusu durumda niceliksel değil niteliksel bir hukuka aykırılığın bulunduğu, bu nedenle de yetersayılara ilişkin salt sayısal bir değerlendirme yapılmaması gerektiği kabul edilebilir. Kaldı ki aksi sonucun kabulü özellikle yönetimden uzaklaştırılmak istenen bazı yönetim kurulu üyelerinin kasten toplantıya çağrılmaması ve bir adım ötesinde bu şekilde bir uygulamanın şirket içinde yerleşmesi sonucunu doğurabilir. Yönetim kurulu toplantılarına katılmanın üyeler için bir hak ve aynı zamanda bir yükümlülük olması da sadece sayısal anlamda bir değerlendirme yapılmamasına gerekçe olarak gösterilebilir.

Kanımızca toplantıya çağrılmayan ve bu nedenle toplantıya katılmayan üyeye rağmen kararın alınması için gerekli yetersayılar oluşmuşsa, ortada şeklen de olsa yetersayılara uygun bir irade beyanının olduğu kabul edilmelidir. Ancak, varılan bu sonuç, yönetim kurulu toplantılarına katılmanın, görüş bildirmenin, oy kullanmanın yönetim kurulu üyelerinin en önemli hakkı hatta yükümlülüklerinden biri de olduğu hususunun göz ardı edilmesine neden olmamalıdır. Her bir yönetim kurulu üyesine toplantıda görüşülen konulara ilişkin yorum yapma, müzakerelere katılma ve sonrasında toplantıda ortaya çıkan tüm argümanları ölçüp tarttıktan sonra görüşünü oluşturma fırsatının verilmiş olması, yönetimin sağlıklı ve verimli işleyebilmesi için önemlidir.

Bu durumda, anılan hususlara ilişkin düzenlemelerin emredici nitelikte olmalarından hareketle bir değerlendirme yapılabilir. Emredici bir hükmün ihlali o hüküm, hukuki işlemin kurucu unsuruna ilişkin olmadıkça butlan

yaptırımının uygulanmasına neden olmaktadır. Bu açıdan üyelerin söz hakkını ortadan kaldıran bir uygulamanın, işlemin kurucu unsuruna ilişkin değil de, şirketin temel yapısına ve işlevine de aykırılık oluşturacağı söylenebilir. TTK 391 hükmünün gerekçesinde, anonim şirketin tanımına, pay sahiplerinin hakları ve borç düzenine, organsal yapıya aykırı kararların şirketin temel yapısına aykırılık oluşturacağı ifade edilmiştir. Üye olmayan kişilerin yönetim kurulunda üye haklarına sahip kılınması, üyelerin birbirlerini temsilen oy kullanmalarına veya toplantılara vekil aracılığı ile katılmalarına imkân verilmesi, üyelere birden fazla oy hakkı tanınması gibi kararlar şirketin temel yapısına aykırılık taşıyan kararlardandır.⁸³ Yönetim kurulu üyelerinden bir ya da bir kaçının toplantıya davet edilmemesi de özellikle yönetim kurulunun işlerliği dikkate alındığında, geniş anlamda bu kapsamda değerlendirilebilir.

Bu görüşe karşı, yönetim kurulu üyelerinden bir veya bir kaçının toplantıya çağrılmamasının, kararın meydana gelişini düzenleyen emredici nitelikteki usuli kurallara aykırılık oluşturduğu; bu nedenle de uygulanacak yaptırımın butlan değil, yokluk olması gerektiği düşünülebilir.⁸⁴ Burada da genel kurul kararlarının butlanını düzenleyen TTK 447 hükmünün gerekçesinden yararlanılabilir. İlgili hükmün gerekçesinde “*batıl kararları iki kategoriye ayırmak, “şekil yönünden batıl genel kurul kararlarını veya sebeplerini belirlemeyi içtihad ve öğretiye bırakmak”, konu açısından batıl genel kurul kararlarına da sınırlayıcı olmamakla birlikte örnekler göstererek kesin çizgilerle işaret etmek en isabetli yol olarak değerlendirilmiştir*” denilerek, şekil açısından butlan yaptırımına tabi olacak genel kurul kararlarının belirlenmesinin içtihat ve öğretiye bırakıldığı özellikle vurgulanmıştır. Her ne kadar gerekçe genel kurul kararlarının butlanına ilişkin olsa da, kanımızca yönetim kurulu kararlarının butlanı açısından da yol gösterici niteliktedir.⁸⁵ Özellikle yönetim kurulu

⁸³ Örnekler için bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 518. Farklı örnekler için ayrıca bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 227-228.

⁸⁴ Genel kurul toplantıları bakımından çağrı usulüne aykırılığın bulunması halinde, genel kurulda alınan kararların geçersiz olacağı kabul edilmekle birlikte, bu geçersizliğin türü konusunda öğretide bir görüş birliği bulunmamaktadır. Tartışma genel olarak yokluk ve iptal edilebilirlik yaptırımını üzerinden yapılmaktadır. Genel olarak bkz. MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 110-111.

⁸⁵ Ayrıca bkz. YÜCE, s. 67. Öğreti ve uygulamada hâkim görüşün hukuki işlemin geçerliliği için aranan şekle uyulmamasının yaptırımının kesin hükümsüzlük olduğu yönünde ayrıca bkz. OĞUZMAN / BARLAS, s. 226. Şekle aykırılığın yaptırımını konusunda ileri sürülen kesin hükümsüzlük, yokluk, iptal edilebilirlik, kendine özgü hükümsüzlük, eksik borç ve fiili sözleşme görüşlerine ilişkin ayrıntılı bilgi ve değerlendirmeler için ayrıca bkz. ÖZBİLEN, Arif Barış, Sözleşmelerin Şekli ve Şekil Yönünden Hükümsüzlüğü, İstanbul, 2016, s. 176-194. Bu gö-

kararlarının iptalinin istisnai olarak kabul edilmesi karşısında anılan husus yönetim kurulu kararları bakımından daha çok önem taşımaktadır.

Kanımızca yukarıda anılan durumlarda yokluk yaptırımını yerine butlan yaptırımının uygulanması menfaatler dengesine daha uygun olacaktır. Yokluk yaptırımının görüldüğü durumlar, genelde kararın meydana gelişine ilişkin emredici usuli kurallara aykırılık halinde ortaya çıkmakla birlikte; usuli emredici her kuralın, her durumda yokluk yaptırımına tabi tutulması doğru olmayacaktır. Ayrıca yoklukla sakat olan bir kararın onarılması mümkün olmadığı gibi, yokluk yaptırımını yerine butlan yaptırımının uygulanması halinde en azından bu iddia TMK 2 denetimine bağlanabilecektir.⁸⁶ Böylece hakkın kötüye kullanıldığı hallerde bu husus ileri sürülebilir.⁸⁷ Böylece hem şirketin,

rüşlerin içinde diğerlerine göre görece daha fazla taraftar toplayan kendine özgü hükümsüzlük görüşüne göre, şekle aykırılık hali sadece şekle aykırılık taşıyan sözleşmenin taraflarını ilgilendiren bir sorun olarak kabul edilmeli ve sözleşmenin şekle aykırı olduğu da yalnızca taraflarca ileri sürülebilir ve hakim tarafından resen dikkate alınmayacaktır. Görüşün ayrıntıları, temsilcileri ve görüşe yönelik eleştiriler için bkz. ÖZBİLEN, s. 187-190, 195 vd.

⁸⁶ Yokluğun söz konusu olduğu durumlarda, yokluğu ileri sürmenin dürüstlük kuralına ve hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırılık oluşturduğu gerekçesiyle dahi işlemin ayakta tutulmasının mümkün olmadığı yönünde ayrıca bkz. OĞUZMAN / BARLAS, s. 225, dn. 342; s. 229, dn. 352. Bu hususta ayrıca bkz. MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 36-37. Bununla birlikte Yargıtay vermiş olduğu yakın tarihli bir kararda genel kurul toplantısında alınan kararların yokluğunun tespiti için makul bir sürede dava açılmamasını hakkın kötüye kullanımı olarak nitelendirmiştir. 11. HD., E. 2017/1702, K. 2018/8018, T. 18.12.2018; Lexpera, ET. 20.11.2020. Aynı yöndeki kararlar için ayrıca bkz. 11. HD., E. 2013/5016, K. 2014/10822, T. 6.6.2014; 11. HD., E. 2015/15625, K. 2016/3083, T. 21.3.2016; Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, ET. 25.11.2020. Limited şirket genel kurul kararı için aynı yönde bkz. 11. HD., E. 2019/3, K. 2019/7182, T. 13.11.2019; Batider, C. XXXV, S. 4, Y. 2019, s. 197-198. Öğretide Çamoğlu da “Yokluk ve butlan hallerinde tüm ilgililer (menfaat sahipleri) herhangi bir süreye tabi olmaksızın yokluk ya da butlanın tespiti davası açabilirler. Ancak karardaki sakatlığı öğrenmesine rağmen, uzun süre suskun kalıp dava açmayan ilgililerin MK 2 uyarınca dava haklarının düştüğü kabul edilmelidir. Türk-İsviçre sisteminde yasada yokluk ve butlan hukuki sonuçları açısından aynı hükümlere tabidir” şeklinde görüş bildirmiştir. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.722f. Ayrıca Kırcı da “İster tespit davası isterse dava dışında itiraz yoluyla olsun butlan veya yokluğun ileri sürülmesinin tek sınırı hakkın kötüye kullanılması yasağıdır” ifadelerini kullanmaktadır. (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), C. 2/2, s. 274.

⁸⁷ Benzer bir gerekçenin Medeni Hukuk öğretisinde ayırt etme gücünün bulunmaması durumunda da kabul edildiği görülmektedir. Buna göre, hukuki işlemlerin kesin hükümsüzlüğünü gerektiren sebepler arasında irade beyanında bulunan kişinin tam ehliyetsizliği, ayırt etme gücünün bulunmaması da gösterilmektedir. Ayırt etme gücü bulunmayan bir kişinin aslında gerçek iradeye dayalı bir beyanından da söz edilemeyecektir. Gerçek iradeye dayalı irade beyanı hukuki işlemin kurucu unsuru olduğuna göre aslında ayırt etme gücünün bulunmamasının yaptırımının yokluk olması gerekirken, öğretisi ve uygulamada yaptırımın kesin hükümsüzlük olarak kabul edildiği görülmektedir. Genel olarak bkz. OĞUZMAN / BARLAS, s. 226, dn. 345. Öğretide

hem yönetim kurulu üyelerinin hem de genel olarak paysahiplerinin menfaatleri korunmuş olur. Butlanın ileri sürülmesinin hakkın kötüye kullanımı niteliğinde olup olmadığının ise her somut olayın şartları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.⁸⁸

Ancak burada davetin hiç yapılmaması ile davet için bir usulün öngörülüp bu usule uyulmamasının sonuçlarını ayırmak gerekebilir. Örneğin iç yönergede öngörülen bir usule her uyulmadığında alınan kararlar içim butlan yaptırımının uygulanacağı sonucuna varılmamalıdır. Aksi bir kabul özellikle iptal yaptırımının da kural olarak kabul edilmediği dikkate alındığında, yönetim kurulunun hareket alanının oldukça sınırlanmasına ve hatta bu durumun bazı yönetim kurulu üyeleri tarafından kötüye kullanılmasına yol açabilir. Buna göre, yönetim kurulu toplantısına hiç çağrılmama ve belirlenen usule uygun olmayan şekilde toplantıya çağırılma durumlarının her somut olayda ayrı değerlendirilmesi gerekir.⁸⁹

Kanımızca kural olarak iç yönergede öngörülen çağrı süresine uyulmaması kurul kararlarının butlanına sebep olmamalıdır.⁹⁰ Ancak somut olayda örneğin çağrı süresinin kısa tutularak o üyenin toplantıya katılmaması sağlanmak isteniyorsa bu durum hiç çağrı yapılmaması ile eşdeğer tutulmalıdır. Yine aynı gerekçe ile toplantı yerinin değiştirilmesinde de aynı sonuç geçerli olmalıdır.⁹¹ İç yönergede çağrı gündem bildirilmesi yükümlülüğü öngörül-
müş olsa bile, bu hükme uyulmaması kural olarak toplantıda alınan kararların

bu kabulün altında yatan sebebin tam ehliyetsizi korumak amacıyla işlemin kesin hükümsüzlüğünün ileri sürmenin hakkın kötüye kullanımı oluşturduğu durumlarda buna engel olmak ve işlemi en azından TMK 2 yoluyla ayakta tutmak olduğu ifade edilmektedir. OĞUZMAN / BARLAS, s. 226, dn. 345.

⁸⁸ Genel kurul kararlarına ilişkin olarak Yargıtay vermiş olduğu bir kararda, genel kurul kararının butlanının ileri sürülmesinin ancak dürüstlük kuralı çerçevesinde mümkün olduğunu, butlanın ileri sürülmesinin hangi hallerde hakkın kötüye kullanılması olarak nitelendirilebileceğinin önceden belirli ilkelere bağlama imkanı olmadığını, hâkimin butlanın ileri sürülmesinin dürüstlük kuralına aykırı veya hakkın kötüye kullanımı niteliğinde olup olmadığını resen ve her olayın kendi özelliklerini dikkate alarak serbestçe belirleyebileceğini ilkesel olarak ifade etmiştir. 11. HD., T. 28.11.2017, E. 2016/6325, K. 2017/6651, Batider, C. XXXIV, S. 1, Y. 2018, s. 228-233.

⁸⁹ Nitekim bkz. BAHAR SAYIN, Hediye, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Haklarının Kurul Kararı ile İhlal Edilmesi ve İlgili Kararların Butlanı, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 3, s. 205.

⁹⁰ Bazı üyelerin toplantıya katılmasını engellemeyi amaçlamadığı sürece iç yönergede belirlenen şekilde yönetim kurulu toplantı çağrısının yapılmamasının başlı başına bir geçersizlik nedeni oluşturmayacağı yönünde ayrıca bkz. BÜHLER, OR. Art.714.

⁹¹ Ayrıca bkz. BAHAR SAYIN, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Hakları, s. 205.

geçersizliği sonucunu doğurmamalıdır.⁹² Ancak tüm yönetim kurulu üyelerine yapılan çağrıda gündeme yer verilmesine rağmen bazı yönetim kurulu üyelerine gündemin eksik olarak bildirilmesi somut olayın şartları çerçevesinde ayrıca değerlendirilebilir.⁹³

Tüm bu söylenenlere ek olarak çağrının hiç yapılmamasına veya çağrıda ki ağır usuli eksikliklere rağmen ilgili üye toplantıya katılmışsa, kararın batıl olduğunu ileri sürmesi TMK 2 kapsamında hakkın kötüye kullanımı niteliğinde sayılmalıdır.⁹⁴

Üyelerden herhangi birinin toplantıya çağrılmaması durumunda haklı neden savunması yapıp yapılamayacağı da tartışılabilir.⁹⁵ Bu bağlamda, müzakerelere katılma yasağı kenar başlığını taşıyan TTK 393/1 hükmünün somut uyuşmazlıklarda haklı neden olarak düşünülüp düşünülemeyeceği akla gelebilir. İlgili düzenlemeye göre yönetim kurulu üyesi, kendisinin şirket dışı kişisel menfaatiyle veya alt ve üst soyundan birinin ya da eşinin yahut üçüncü derece dâhil kan ve kayın hısımlarından birinin, kişisel ve şirket dışı menfaatiyle şirketin menfaatinin çatıştığı konulara ilişkin müzakerelere katılamaz. Bu yasağın, dürüstlük kuralı gereği olan durumlarda da uygulanır. Şüpheli hallerde kararı yönetim kurulunun vereceği ve bu oylamaya da ilgili üyenin katılmayacağı da hükümde düzenlenmiştir. Menfaat çatışması yönetim kurulu üyeleri tarafından bilinmiyorsa, ilgili üyenin bunu açıklaması ve yasağa uyması zorunludur.⁹⁶ Bu düzenleme şirket menfaatlerinin korunmasına hizmet etmekte ve özellikle yönetim kurulu üyelerinin kendilerinin veya yakınlarının menfaatleri söz konusu olduğunda objektif davranamayacakları endişesine dayanmaktadır. Dolayısıyla kanımızca hükmün amacı

⁹² Anasözleşmede gündemin bildirilmesi yükümü öngörülmüş olsa bile, bir düzen hükmü olması nedeniyle buna uyulmamasının kural olarak alınan kararın geçersizliği sonucuna yol açmayacağı yönünde ayrıca bkz. ÇOŞTAN, s. 175.

⁹³ Kasıtlı olarak bazı üyelerin toplantıya katılmasını önlemek amacıyla gündemin eksik bildirilmesi ve bunun ispatlanması halinde kararın geçersiz sayılması gerektiği yönünde bkz. ÇOŞTAN, s. 175-176; YÜCE, s. 71.

⁹⁴ Genel kurul toplantıları bakımından Yargıtay vermiş olduğu bir kararda toplantıya katılan pay sahibinin çağrıda usulsüzlük nedeniyle iptal talebinde bulunmasını hakkın kötüye kullanımı olarak kabul etmiştir. 11. HD., T. 26.01.2016, E. 2015/2351, K. 2016/799; Batıder, C. XXXII, S. 1, Y. 2016, s. 288-290. Genel kurul toplantılarında çağrının usulüne veya gündemin açıklanması gereğine rağmen toplantıya katılan kişinin dava açmasının TMK 2'ye aykırılık oluşturabileceği yönünde ayrıca bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 212.

⁹⁵ Tartışma için ayrıca bkz. KILIÇ AKYILDIZ, s. 2304.

⁹⁶ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 249; ÇOŞTAN, s. 177-178.

nın tam olarak gerçekleştirilmesi için hükmün kapsamına giren durumlarda yasağın kapsamı sadece müzakerelere katılmama ile sınırlı tutulmamalıdır. Her ne kadar hükmün kenar başlığı müzakerelere katılma yasağı da olsa, anılan hallerde ilgili üyenin toplantıdaki varlıkları dahi diğer üyeleri etkileyebilir; onların konuya ilişkin görüş açıklamalarına, konu hakkında tartışmalara katılmalarına engel olabilir.⁹⁷ TTK 393 kapsamındaki katılma yasağı, ilgili gündem maddesine ilişkin oy kullanma yasağını da içerir.⁹⁸ Her ne kadar yönetim kurulu toplantılarında çağrıda belirtilen gündemin dışında da karar verilebilirse de eğer somut durumda örneğin yönetim kurulu toplantısı sadece toplantıya çağrılmayan üyenin şirketten olan alacağıının belirlenmesine ilişkin bir karar almak amacıyla yapılmış ve bu karar dışında toplantıda başkaca bir karar da alınmamışsa haklı neden savunmasının somut olay özelinde istisnai olarak yapılabileceği savunulabilir. Buna karşın haklı sebebin işlev kazanması için kanunun buna sonuç bağlaması gerektiği, ayrıca TTK'da toplantıya haklı nedenle çağrılmama şeklinde bir düzenleme yapılmadığı gerekçeleriyle üye/üyelerin müzakerelere katılma yasağı bulursa ve toplantıda sadece bu konu görüşülecek olsa dahi ilgili üye/üyelerin toplantıya çağrılması ve toplantının yapılacağından haberdar edilmesi gerektiği de haklı olarak ileri sürülebilir.⁹⁹

Uygulama açısından toplantıya çağrılmayan üye kendi yokluğunda alınan kararın bu gerekçe ile batıl olduğu gerekçesiyle dava açmak yerine, bu toplantıyı haber alır almaz ilgili toplantıda alınan kararların “geri alınması” ve ilgili konuların tekrar görüşülmesi için yeni bir toplantı talebinde bulunabil-

⁹⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı değerlendirme için bkz. TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımını Nedir?, Batider, C. XXVI, S. 4, Y. 2010, s. 10. Yönetim kurulu üyelerinin kişisel veya TTK 393/1'de sayılan yakınlıklarının menfaatlerini ilgilendiren konuların görüşüldüğü toplantılara katılmayacakları yönünde bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.530a. Hükme aykırılığın yaptırımına ilişkin ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. ÖZER, Işık, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, (Tebliğler-Tartışmalar), 19 Haziran 2019, Yayına Hazırlayanlar: Murat Alışkan / Bilge Utkan Mersin / Sinan Sankaya, İstanbul, 2020, s. 362-371.

⁹⁸ ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.578. Hükmün hem kenar başlığı hem de lafzı dikkate alındığında yasağa tabi yönetim kurulu üyesinin yalnızca müzakerelere katılmayacağı ancak ilgili konunun oylamasına katılabileceği gibi bir anlam çıkabilirse de hükmün amacı doğrultusunda ilgili üyenin oylamaya da katılmayacağıının kabulünün gerektiği yönünde ayrıca bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 499.

⁹⁹ KILIÇ AKYILDIZ, s. 2305.

melidir.¹⁰⁰ Elbette burada yönetim kurulu kararının teknik ve gerçek anlamda geri alınmasından bahsedilemez. Zira batıl olan bir karar zaten baştan beri hüküm doğurmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir ihtimalde usulüne uygun şekilde tekrar toplanan yönetim kurulunun vereceği karar ile mahkemenin vereceği butlanın tespiti hükmüne benzer şekilde durumun tespiti sağlanabilecek ve en azından butlanla sakat olan kararın icrasının önüne geçilebilecektir.¹⁰¹

Mevcut TTK düzenlemeleri çerçevesinde toplantıya çağrılmayan üyelerin, yönetim kurulu başkan veya vekilinin sorumluluğuna gitmeleri de somut olayın şartları çerçevesinde mümkün olabilir. Ancak somut uyuşmazlıklarda zararın varlığının kanıtlanması ve varsa bunun belirlenmesinin çok da kolay olmayacağı söylenmelidir.

Bilindiği üzere TTK'da genel kurul kararlarından farklı olarak yönetim kurulu kararlarının kural olarak iptaline izin verilmemiştir. Bu durumun istisnaları halka kapalı anonim şirketlerde de kayıtlı sermaye sistemine geçişe izin verilmesine uygun olarak yönetim kurulu kararlarının iptalini düzenleyen TTK 460/5 hükmü ile sermaye şirketlerinin yapısal değişikliklerinde yönetim

¹⁰⁰ Karar alma gücüne sahip olan bir organın aldığı kararı tamamen kaldırma veya değiştirme yetkisinin olmasının hukukun temel ilkelerinden biri olduğu; bu kuralın tek istisnasının ise ilk karar ile üçüncü kişilerin elde ettiği kazanılmış hakların geri alınmaması olduğu yönünde ayrıca bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), Ortaklıklar, N.530c. Buna göre yönetim kurulu da kanuna uygun olarak yaptığı bir toplantı ile daha önce almış olduğu bir kararı geri alabileceği gibi, değiştirebilecektir. Geri alma veya değiştirme aynı yönetim kurulu toplantısında yapılabileceği gibi daha sonra yapılacak bir toplantıda da olabilir. Bir üyenin talebi üzerine alınan bir kararın aynı toplantıda tekrar görüşülebilmesi için bu talebin yönetim kurulu tarafından en az kararın alındığı yetersayı ile kabul edilmesi gerektiği yönünde bkz. ÇAMOĞLU (POROY / TEKİNALP), N.530c.

¹⁰¹ Yok hükmünde veya batıl olan genel kurul kararları bakımından da teknik anlamda olmasa da geri alma kurumunun işletilebileceği yönünde ayrıca bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), C. 2/2, s. 267-268. BAM tarafından verilen yakın tarihli bir kararda "*Anılan yönetim kurulu toplantısının usulüne uygun yapılmadığı, davacı yönetim kurulu üyesi ...'nın toplantıya katılmadığı, adına başka birisinin imza attığı taraflar arasında çekişme konusu değildir. Ayrıca davacı yönetim kurulu üyesi ...'nın toplantıdan usulüne uygun şekilde haberdar edildiği davalı tarafça ispatlanamamıştır. Davaya konu yönetim kurulu kararının yok hükmünde olduğu davalı kabulündedir. Uyuşmazlık ve istinaf sebebi, dava açılmasında hukuki yarar bulunup bulunmadığında toplanmaktadır. Davalı her ne kadar dava açılmadan önce, davacıya gönderdikleri ihtarname ile davaya konu yönetim kurulu kararında yanlışlıkla davacı ... yerine imza atıldığı, bu yanlışlığın fark edildiği ve söz konusu yönetim kurulu kararınca bir işlem yapılmadığı belirtilmiş ise de, yönetim kurulunun toplanarak bu kararın yok hükmünde olduğuna veya geri alındığına dair bir karar verdiği iddia ve ispat edilememiştir*" denilerek, ilkesel olarak yönetim kurulu kararlarının da geri alınabileceği kabul edilmiştir. BAM 13. HD., E. 2018/1005, K. 2019/1224, T. 25.9.2019, Lexpera; E.T. 21.11.2020.

organı kararlarının iptalini öngören TTK 192/2 hükmüdür.¹⁰² TTK'da belirtilen bu durumların dışında yönetim kurulu kararlarının iptaline kural olarak izin vermeyen Yargıtay, istisnai olarak pay sahiplerinin kişisel nitelikteki haklarını ihlal eden yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılabilceğini kabul etmektedir.¹⁰³ Dolayısıyla, mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde yönetim kurulu kararlarının iptali kural olarak mümkün değildir.¹⁰⁴ Ancak

¹⁰² SerPK 18/6'da da istisnai olarak yönetim kurulu kararlarına karşı TTK'nın genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde kararın ilanından itibaren 30 gün içinde yönetim kurulu üyeleri ve hakları ihlal edilen pay sahiplerinin iptal davası açabilecekleri düzenlenmiştir. Ayrıca SerPK 93 ile SPK'ya da dava açma hakkı tanınmıştır. SerPK 23/2'de ayrıca; halka açık ortaklıkların birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirmesi, imtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunu değiştirmesi gibi yatırımcıların yatırım kararlarının değişmesine yol açacak ortaklığın yapısına ilişkin temel işlemlerin bu Kanunun uygulanmasında önemli nitelikte işlem sayılacağı ve Kurulun önemli nitelikteki işlemleri, önemlilik ölçüsü de dâhil olmak üzere bu nitelikteki işlemlerde bulunulabilmesi veya kararların alınabilmesi için uyulması zorunlu usul ve esasları, halka açık ortaklıkların niteliğine göre belirlemeye yetkili olduğu düzenlenmiştir. Aynı hükmün ikinci fıkrasında, Kurulun, ilk fıkra çerçevesinde düzenlenen zorunluluklara uyulmaksızın gerçekleştirilen işlemlerin ortadan kaldırılmasına yönelik Kurul kararının tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde işlem öncesi durumun aynen sağlanmaması hâlinde idari para cezası verebileceği ve bu işlemlerin iptali için TTK'nın genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde dava açabileceği düzenlenmiştir.

¹⁰³ İlgili kararlar ve kararlara ilişkin değerlendirmeler için genel olarak bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 523-526. Ayrıca bkz. BAHTIYAR, s. 230, dn. 376.

¹⁰⁴ İptal davalarının sınırlı sayı ilkesinin geçerli olduğu inşai nitelikte davalar arasında yer aldığı ve bu nedenle kanunda öngörülenler dışında yeni bir inşai dava yaratılmayacağı yönünde bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 523. ETK döneminde de genel kurul kararlarının iptaline ilişkin düzenlemelerin yönetim kurulu kararlarına kıyasen uygulanıp uygulanmayacağı tartışılmıştır. Bu dönemde baskın görüş, sorumluluk davasına ilişkin düzenlemelerin yeterli olduğunu; yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğü halinde tespit davası açılabilceğini; pay sahiplerinin kişisel haklarını doğrudan doğruya ihlal eden yönetim kurulu kararları aleyhine eda davası açılmasının mümkün olduğunu; genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen ETK 381'in kıyasen yönetim kurulu kararları hakkında uygulanamayacağını, zira böyle bir hakkın yönetim kurulunun icrai bir organ olarak günlük faaliyetlerini bile yapmasına engel olabileceği ve hakimın şirketin ticari karar ve politikalarına karışma tehlikesinin bulunduğunu belirterek yönetim kurulu kararlarına karşı kural olarak iptal davası açılmayacağını kabul etmiştir. ETK döneminde bu görüşte olan yazarlar ve görüşün gerekçeleri için bkz. ÖZKORKUT, s. 123 ve dn. 179'da anılan yazarlar. Yine ETK döneminde, yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin bir yasal boşluk bulunduğu ve ilk fırsatta doldurulması gerektiği, yönetim kurulu üyeleri aleyhine açılacak sorumluluk davası veya bu tür kararlar aleyhine genel kurula itiraz edilebilmesi imkanlarının menfaatler dengesini sağlayacak etkiye sahip olmadığı yönünde ayrıca bkz. ÇAMOĞLU, Hukuki Sorumluluk, s. 80-83. Zira bu görüşe göre, yönetim kurulu kararının uygulanmasından doğan zararın sorumluluk davası sonunda verilecek bir hükümle giderilmesi yerine, böyle bir zararın baştan hiç ortaya çıkmamasının sağlanması daha yerinde bir çözüm olacaktır. ÇAMOĞLU, Hukuki Sorumluluk, s. 83. ETK döneminde konuyu özel olarak inceleyen Özkorkut da, yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin bir boşluğun bulunduğunu, sakatlığı yokluk ve butlan derecesinde olmayan eksiklik ve aykırılıklarda yönetim kurulu kararları

özellikle yönetim kurulu üyelerinin kişisel haklarının ihlali niteliğinde olan toplantıya çağrılmama durumuna ilişkin bir iptal nedeninin Kanunda özel olarak düzenlenmesi gerekip gerekmediği sorgulanabilir. Zira toplantı çağrısının bazı üye veya üyelere yapılmamasının benimsenen görüşe göre yokluk veya butlan yaptırımına tabi tutmak yerine hukuki güvenliğin sağlanabilmesi amacıyla açık kanun hükmü ile belirli şartların sağlanması şartıyla çok kısa süreli sadece kişisel menfaati ihlal edilen üye veya üyeler tarafından açılacak iptal yaptırımına tabi tutulması düşünülebilir. Yapılacak düzenlemede sürenin başlaması noktasında da kararın alındığı tarih esas alınabilir. Zira bir yönetim kurulu üyesinin sonradan da olsa alınan kararlardan haberdar olması gerekliliği kendi özen yükümlülüğünün de bir sonucu olarak kabul edilmelidir. Ancak yapılacak böyle bir düzenlemenin şirketin iç işleyişinde toplantı yapılmasına ilişkin kurallar kabul edilmesini fiilen zorunlu kılacağından iş yükü ve bürokrasinin artacağı endişelerini beraberinde getirebilecektir.

Kanımızca yaşanan uyuşmazlıklarda çağrının yetkili kişi tarafından yapılmadığı durumları ise ayrıca incelenmesi gerekir. Zira kanunda çağrı konusunda asıl yetkinin başkanda, onun yokluğunda da başkan vekilinde olduğu açıkça belirtilmiştir. TTK 390/4 uyarınca yönetim kurulu başkanına da önerinin yapılmış olması ve hükümde öngörülen diğer şartların da gerçekleşmesi şartıyla karar alınması haricinde kalan durumlarda, yönetim kurulu başkanın gelmediği toplantının çağrısının da yönetim kurulu başkanı tarafından yapılmış olması gerekir. Dolayısıyla yönetim kurulu başkanı, mazereti nedeniyle toplantıya katılmamış olsa bile çağrı yine de kural olarak yönetim kurulu başkanı tarafından yapılmalıdır.¹⁰⁵ Aksi halde yetkisiz kişiler tarafından yapı-

için en iyi çözümün iptal yaptırımına ilişkin kanunda açık bir düzenleme yapılması gerektiği sonucuna varmıştır. Yazarın ayrıntılı değerlendirme ve önerileri için bkz. ÖZKORKUT, s. 134-143. TTK döneminde kanunkoyucunun yönetim kurulu kararlarının iptal edilmesini arzu etmediğini kabul etmekle birlikte, genel kurul kararlarında olduğu gibi kanuna, anasözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı iptal davası açılmasının mümkün olması ve bu çerçevede yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açma hakkının TTK 460/5'e uygun şekilde yönetim kurulu üyelerine ve pay sahiplerine verilebileceği yönündeki görüş için bkz. KARAHAN / ARSLAN, s. 402. Kanımızca mevcut düzenlemeler kapsamında olan hukuk bakımından doğrudan genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümlerin kıyasen yönetim kurulu kararları için de uygulanabileceğini kabul etmek mümkün gözükmemektedir. Nitekim bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK / MANAVGAT), s. 523.

¹⁰⁵ NOMER ERTAN, s. 56. Anasözleşme veya iç yönerge ile yönetim kurulu başkanı veya vekilinin dışında diğer yönetim kurulu üyelerine yetki verilip verilemeyeceği ise kanımızca tartışmalıdır.

lan bir çağrı söz konusu olacaktır. Bu durumun yaptırımını ise kanımızca yokluk olarak nitelendirilmelidir.¹⁰⁶

Sonuç

1. Toplantıya çağrılmayan ve bu nedenle toplantıya katılmayan üyeye rağmen kararın alınması için gerekli yetersayılar oluşmuşsa, ortada şeklen de olsa yetersayılara uygun bir irade beyanının olduğu kabul edilmelidir. Ancak, varılan bu sonuç, yönetim kurulu toplantılarına katılmanın, görüş bildirmenin, oy kullanmanın yönetim kurulu üyelerinin en önemli hakkı hatta yükümlülüklerinden biri olduğu hususunun göz ardı edilmesine neden olmamalıdır. Yönetim kurulu üyesi olmayan kişilerin yönetim kurulunda üye haklarına sahip kılınması, üyelerin birbirlerini temsilen oy kullanmalarına veya toplantılara vekil aracılığı ile katılmalarına imkân verilmesi, üyelere birden fazla oy hakkı tanınması gibi kararlar şirketin temel yapısına aykırılık taşıyan kararlardandır. Yönetim kurulu üyelerinden bir ya da bir kaçının toplantıya davet edilmemesi de özellikle yönetim kurulunun işlerliği dikkate alındığında, geniş anlamda bu kapsamda değerlendirilebilir. Buna göre yönetim kurulu, üyelerinden bir veya bir kaçının toplantıya çağrılmaksızın toplanmış ve karar almışsa, yetersayılar oluşmuş olsa bile, toplantıda alınan kararlar TTK 391/1-b hükmü uyarınca batıl sayılmalıdır. Yokluk yaptırımını yerine butlan yaptırımının uygulanması halinde en azından bu iddia TMK 2 denetimine bağlanabi-

¹⁰⁶ NOMER ERTAN, s. 59; ŞENER, Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, Ankara, 2020, s. 124. Genel kurul kararları bakımından çağrının yetkili kişi veya organ tarafından yapılmamasının yokluk yaptırımına neden olacağı konusunda genel olarak bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 198. Genel kurulu toplantıya çağırma konusunda kural olarak yönetim kurulu yetkilidir. Yönetim kurulu bu yetkisini usulüne uygun bir şekilde toplanıp karar alarak kullanır. Yetkisiz bir kişi tarafından çağrılan yönetim kurulu toplantısında alınan genel kurulu toplantıya çağrı kararındaki sakatlık bu çağrıya dayanılarak yapılan genel kurul toplantısında alınan kararları da etkileyecektir. Buna göre yönetim kurulunun yetkili olmayan kişilerce toplantıya çağrılması üzerine toplanan yönetim kurulunda alınan genel kurul çağrısına ilişkin karar yoklukla sakat olacağından bu sakatlık genel kurul kararlarına da yansıtacak ve bu kararların da yokluğu sonucunu doğuracaktır. Bu sonucun istisnası yapılan genel kurul toplantısına tüm ortakların katılması ve TTK 416'da öngörülen çağrısız genel kurula ilişkin esasların gerçekleşmiş olmasıdır. Nitekim 11. HD. de 21.10.2015 tarih ve 3475/10856 sayılı kararında yetkisiz kimselerin daveti üzerine toplanan genel kurulda alınan kararların çağrısız genel kurul olarak kabulü mümkün olmadıkça yoklukla malul olacağına hükmetmiştir (Karar için bkz. KENDİGELEN / TOKCAN / ZENGİN / SÖNMEZ / GÜNEY, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Kararları, İstanbul, 2018). Ayrıca bkz. ŞENER, Emsal Kararlar, s. 124; NOMER ERTAN, s. 59.

lecektir. Böylece, hem şirketin, hem yönetim kurulu üyelerinin hem de genel olarak pay sahiplerinin menfaatleri korunabilecektir.

2. Toplantı davetinin hiç yapılmaması ile davet için bir usulün öngörülüp bu usule uyulmamasının sonuçlarını ayırmak gerekebilir. Örneğin iç yönergede öngörülen bir usule her uyulmadığında alınan kararlar içim butlan yaptırımının uygulanacağı sonucuna varılmamalıdır. Aksi bir kabul özellikle iptal yaptırımının da kural olarak kabul edilmediği dikkate alındığında, yönetim kurulunun hareket alanının oldukça sınırlandırılmasına ve hatta bu durumun bazı yönetim kurulu üyeleri tarafından kötüye kullanılmasına yol açabilir. Buna göre, yönetim kurulu toplantısına hiç çağrılmama ve belirlenen usule uygun olmayan şekilde toplantıya çağrılma durumları her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir.
3. Çağrının hiç yapılmamasına veya çağrıdaki ağır usuli eksikliklere rağmen ilgili üye toplantıya katılmışsa, kararın batıl olduğunu ileri sürmesi TMK 2 kapsamında hakkın kötüye kullanımı niteliğinde sayılmalıdır.
4. Toplantıya çağrılmayan üye kendi yokluğunda alınan kararın bu gerekçe ile batıl olduğu gerekçesiyle dava açmak yerine, bu toplantıyı haberi alır almaz ilgili toplantıda alınan kararların “geri alınması” ve ilgili konuların tekrar görüşülmesi için yeni bir toplantı talebinde bulunabilmelidir. Elbette burada yönetim kurulu kararının teknik ve gerçek anlamda geri alınmasından bahsedilemez. Zira batıl olan bir karar zaten baştan beri hüküm doğurmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir ihtimalde usulüne uygun şekilde tekrar toplanan yönetim kurulunun vereceği karar ile mahkemenin vereceği butlanın tespiti hükmüne benzer şekilde durumun tespiti sağlanabilecek ve en azından butlanla sakat olan kararın icrasının önüne geçilebilecektir.
5. Yaşanan uyuşmazlıklarda çağrının yetkili kişi tarafından yapılmadığı durumların ise ayrıca incelenmesi gerekir. Zira kanunda çağrı konusunda asıl yetkinin başkanda, onun yokluğunda da başkan vekilinde olduğu açıkça belirtilmiştir. Kural olarak, yönetim kurulu başkanının toplantı çağrısını yapmadığı durumlarda, toplantı çağrısının yetkisiz bir kişi tarafından yapılması durumu söz konusu olacaktır. Bu durumun yaptırımını ise kanımızca yokluk olarak nitelendirilmelidir.

Kaynakça

- ABUT, Ahmet, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantı Çağrısı, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.
- AKDAĞ, Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul, 2016.
- AYHAN, Rıza / ÇAĞLAR, Hayrettin / ÖZDAMAR, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara, 2020.
- BAHAR SAYIN, Hediye, Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul, 2017.
- BAHAR SAYIN, Hediye, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Haklarının Kurul Kararı ile İhlal Edilmesi ve İlgili Kararların Butlanı, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 3, s. 201-210.
- BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü, Ankara, 2019, s. 35-65.
- BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul, 2020 (Ortaklıklar).
- BAHTİYAR, Mehmet, Ticari İşletme Hukuku, İstanbul, 2020 (Ticari İşletme).
- BÜHLER, Christoph B., Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Art.698-726 und 731b OR, ZK - Zürcher Kommentar, 2018.
- ÇOŞTAN, Hülya, Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı, Batider, C. XXVIII, S. 3, Y. 2012, s. 155-190.
- DURAL, Ali, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2005.
- ERCOŞKUN ŞENOL, Kübra, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, MÜHFHAD, C. 19, S. 2, s. 1693-1726.
- FORSTMOSER, Peter / MEIER-HAYOZ, Arthur / NOBEL, Peter, Schweizerisches Aktienrecht, Bern, 1996.
- GÜRPINAR, Bünyamin, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi, MÜHFHAD, C. 19, S. 2, s. 1101-1126.
- İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul, 1989.
- KENDİGELEN / TOKCAN / ZENGİN / SÖNMEZ / GÜNEY, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Kararları, İstanbul, 2018.

- KILIÇ AKYILDIZ, Gizem, Karar İncelemesi: Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Yönetim Kurulu Toplantısına Çağrılmaması ve Alınan Kararlara Etkisi, DEÜHFD., Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 2299-2313.
- KIRCA, İsmail (ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal / MANAVGAT, Çağlar), Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara, 2013.
- KIRCA, İsmail (ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal / MANAVGAT, Çağlar), Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara, 2016.
- KOÇ, Himmet, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, Ankara, 2018.
- MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul, 2016 (Değerlendirme ve Öneriler).
- MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul, 2020 (Hükümsüzlük).
- MÜLLER, Roland, VR-Sitzung: Vorbereitung, Einberufung, Durchführung, Beschlussfassung, Protokollierung, SJZ 107/2011 S. 45, s. 45-53.
- NOMER ERTAN, Füsün, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları, Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, (Tebliğler-Tartışmalar), İstanbul, 2018, s. 45-70.
- ORAN, Ozan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- ÖZBİLEN, Arif Barış, Sözleşmelerin Şekli ve Şekil Yönünden Hükümsüzlüğü, İstanbul, 2016.
- ÖZER, Işık, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, (Tebliğler-Tartışmalar), 19 Haziran 2019, Yayına Hazırlayanlar: Murat Alışkan / Bilge Utkan Mersin / Sinan Sarıkaya, İstanbul, 2020, s. 353-379.
- ÖZKORKUT, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara, 1996.
- PEKDİNÇER, Tamer, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliği, (Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK m.391), MÜHFHAD, C. 18, S. 2, s. 671-682.
- PLÜSS ADRIAN, FACINCANI-KUNZ Dominique, KÜNZLI, Astrid, Personengesellschaften und Aktiengesellschaft Art.530-771, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, 2016.

- POGGIO, Karin / ZIHLER, Florian, Entwurf Zur Revision Des Aktienrechts Als Dritter Meilenstein EF 1/17 S. 91, s. 91-103.
- POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul, 2019.
- PULAŞLI, Hasan, Anonim Şirketlerde İç Yönerge, LHD., C. 11, S. 125, s. 35-45 (İç Yönerge).
- PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Ankara, 2018 (Şerh).
- PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku, Genel Esaslar, Ankara, 2020 (Genel Esaslar).
- ŞENER, Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, Ankara, 2020 (Emsal Kararlar).
- ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara, 2017.
- TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul, 2013.
- TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?, Batider, C. XXVI, S. 4, Y. 2010, s. 5-14.
- TEOMAN, Ömer, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması (TTK m.330/f.2), Tüm Makalelerim (1971-2001), C. I-II, İstanbul, 2012, s. 1103-1116.
- VISCHER, Markus / ENDRASS, Yves, Die Einberufung einer Sitzung des Verwaltungsrats, AJP 2009 S. 405, s. 405-414.
- YANLI, Veliye / OKUTAN NILSSON, Gül, Anonim ve Limited Şirketlerde Sınırlı Yetkili Temsilci Tayini, Batider., C. XXX, S. 4, Y. 2014, s. 5-42.
- YÜCE, Aydın Alber, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, Ankara, 2018.